

ПРИЛОЖЕНИЕ V

Образец за програмите, подпомагани от ЕФРР (цел „Инвестиции за работни места и растеж“, ЕСФ + , Кохезионния фонд, ФСП и ЕФМДР — член 21, параграф 3

CCI	
Наименование на английски език	на EDUCATION [255 знака ¹]
Наименование на националния език	на ОБРАЗОВАНИЕ [255]
Версия	1.0
Първа година	[4] 2021
ПОСЛЕДНА ГОДИНА	[4] 2027
Допустими от	01.01.2021 г.
Допустими до	31.12.2029 г.
Номер на решението на Комисията	.....
Дата на решението на Комисията	.....
Номер на решението за изменение на държавата членка	.....
Дата на влизане в сила на решението за изменение на държавата членка	.....
Несъществено прехвърляне (чл. 24, параграф 5 от POP)	Да/Не
Региони по NUTS, обхванати от програмата (не се прилага за ЕФМДР)	
Съответен фонд	☐ ЕФРР
	☐ Кохезионен фонд
	☒ ЕСФ+
	☐ ФСП
	☐ ЕФМДР
Програма	☐ По цел „Инвестиции за работни места и растеж“ само за най-отдалечените региони

¹ Числата в квадратните скоби указват броя на знаците без интервалите

1. ПРОГРАМНА СТРАТЕГИЯ: ОСНОВНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД РАЗВИТИЕТО И ОТГОВОРИ НА ПОЛИТИКАТА

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква а), подточки i)-viii) и х) и член 22, параграф 3, буква б) от регламент (ЕС) 2021/1060 (ROP)

Текстово поле [30 000]

Програма „Образование“ 2021-2027 г. (ПО) е един от основните инструменти за реализиране на приоритет 1 „Образование и умения“ на Националната програма за развитие БЪЛГАРИЯ 2030 (НПР БЪЛГАРИЯ 2030) (<https://www.minfin.bg/bg/1394>), както и на стратегическите цели, определени в Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030) и Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021-2030 г. (<https://www.mon.bg/bg/143>).

Според *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. за България* (ЕК) през 2018 г. общите бюджетни разходи за образование са се равнявали на 3,5 % от БВП - значително под средната стойност за ЕС от 4,6 %. Въпреки това в сравнение с 2010 г. разходите за образование в България са се увеличили с **14 % в реално изражение, което е значително повече от средното увеличение за ЕС (3,7 %)**. Една трета от увеличението е изразходвано за финансиране на заплатите на учителите.

Предучилищно и училищно образование

Предизвикателство: Подобряване на достъпността до предучилищно образование

В *Доклад на Световна банка² (СБ)* се посочва, че въпреки демографския спад, който намалява търсенето на предучилищно образование, България все още е изправена пред **предизвикателства с достъпността на предучилищните услуги**. Както се посочва в *Доклада на ЕК за България 2020 г.* висококачественото образование и грижи в ранна детска възраст играят ключова роля за създаването на равни възможности и подобряването на когнитивните умения и водят евентуално до намаляване на вероятността от ниски постижения и преждевременно напускане на училище. Според *Обзор на образованието и обучението за 2020 г.* за България, процентът на записване на децата на възраст от 4 години до възрастта за започване на задължителното училищно образование през 2019 г. е 82,7% и е нараснал с 0,4 п.п. в сравнение с 2018 г. (82,4%), но въпреки това той остава под средната стойност за ЕС от 94,8 %.³ Посочва се, че увеличаването на процента на участие може да окаже значително положително въздействие поради относително високия дял на учениците, които говорят друг език в дома си и решаващата роля на ранните години за усвояването на езика.

В Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030)⁴ е посочено, че качеството на образованието и грижите в ранна детска възраст се възпрепятства от недостатъчната подготовка на възпитателите и другите служители. Според PIRLS 2016 в България постиженията на

² Изготвени доклади, съгласно Споразумение за консултантски услуги от 12 февруари 2020 г. за преглед на публичните разходи в областта на науката, технологиите и иновациите и подкрепа за изграждане на подход, основан на доказателства за Националната стратегическа рамка в образованието 2030 г. между МОН и ИА ОПНОИР

³ https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=educ_uae_enra10&lang=en

⁴ <https://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=5986>

деца, посещавали детска градина 3 или повече години са с 53 точки по-високи от тези, които са посещавали детска градина 1 година или по-малко и със 75 точки по-високи от тези, които не са посещавали. Според TIMSS 2019 постиженията на деца, посещавали детска градина 3 или повече години са със 76 точки по-високи от тези, които не са посещавали по математика и със 116 точки повече по природни науки.

С подкрепата на програмата за структурни реформи на ЕС⁵ започна създаването на национална рамка за качеството на образованието и грижите в ранна детска възраст. Във връзка с описаните предизвикателства ПО ще насочи инвестиции за подпомагане на ефективната социализация на децата в ранна детска възраст и подобряване на достъпността и качеството на предучилищното образование.

Предизвикателство: Подобряване на приобщаващия характер на образователната система

Тревожна е образователната структура на ромската и турската етнически общности, като по данни от преброяването през 2011 г. съответно 93% и 70% от представителите на тези етнически групи не завършват средното си образование, спрямо около 30% за етническите българи. Приобщаването на ромите в образованието продължава да бъде предизвикателство поради няколко фактора, сред които са училищната сегрегация и пречките, породени от крайната бедност, като **34 % от учениците от ромски произход завършват само началния етап на основното образование, а 44 % - прогимназиалния етап (FRA, 2016 г.)**.

В *Доклада на ЕК за България 2020* се отчита, че междуинституционалният механизъм постигна известни резултати, насочени към предотвратяването на отпадането от училище.

В тази връзка е необходимо да бъдат разширени и надградени дейностите по Механизма и през следващия програмен период.

За преодоляване на това предизвикателство ПО ще насочи подкрепа за по-пълно обхващане на децата в предучилищно и училищното образование, създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери, както и за мерки за десегрегация на училищата и за утвърждаване на интеркултурното образование.

Предизвикателство: Подобряване и надграждане на условията за личностно развитие и намаляване на дела на преждевременно напускащите образование и обучение

Според *Обзор на образованието и обучението за 2020 г.* преждевременно напусналите училище (ПНУ) (на възраст 18-24 г.) през 2019 г. са 13,9%, и въпреки, че за 2020 г. спадат с 1.1 п.п., достигайки 12,8%, стойността надвишава средната за ЕС от 10,2%. Съществуват и предизвикателства по отношение на завършването на средно образование (само 85% от учениците, записани в дванадесети клас през 2017/2018 г. са

---

⁵ Проект REFORM/SC2020/059 „Изработване на Национална рамка за качество на образованието и грижите в ранна детска възраст“

се дипломирали: 75,5% - в професионалните гимназии и 94,7% - в общообразователните училища).

Според *Доклада на ЕК за България 2020 г.* делът на ПНУ е особено голям в селските райони - 26,2%, в по-малките градове е 12,2 % и най-нисък е в по-големите градове - 5,9%, като и **67% от учениците от ромски произход** са напуснали преждевременно училище.

Следва да се продължи с осъществяването на мерки за десегрегация на местно ниво, като работата с родителите ще бъде във фокуса на мерките за ефективно приобщаване на децата и учениците в образователния процес.

В *Доклада на ЕК за България 2019* е посочено, че над половината от хората с увреждания прекъсват преждевременно своето образование и само 34% имат работа. Много малък е и процентът на завършилите висше образование сред тях - 13,5%.

Съществуват и предизвикателства, свързани със справянето с проява на агресия и нетолерантност в училище. Съгласно изследване на **Българска академия на науките 87% от учителите са били свидетели на вербална агресия, 77% на индиректна агресия, а 49% на физическа агресия** между ученици. Резултатите от проучвания, проведени от УНИЦЕФ установяват, че българските ученици са сред първите 10 от 43 анкетирани държави по отношение на засегнатостта от проблема с тормоза в училище. Тези изводи се потвърждават и в *Обзора на образованието и обучението за България 2020 г.*, като се допълва, че този вид проблеми оказват влияние върху резултатите на учениците.

Инвестициите по ПО ще подпомогнат продължаването на мерките за приобщаващото образование чрез обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, с фокус върху деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми, с обучителни затруднения и в риск от отпадане от училище, деца и ученици със СОП, повишаване на социално-емоционалните умения на учениците и намаляване на агресията в училище. С подкрепените дейности ПО ще допринесе за изпълнение на препоръките, заложи в Стратегическата рамка на ЕС за равенство, приобщаване и участие на ромите.

Предизвикателство: Повишаване на качеството и резултатите на всички нива на образование

В *Доклада на ЕК за България 2020 г.* се посочва, че качеството и приобщаващият характер на образователната система продължават да представляват предизвикателство, въпреки провежданите реформи. Като измерител на качеството на образованието се прилагат все повече данните от различни международни изследвания, в които се прави и съпоставка с други образователни системи.

В изследването *Global Competitiveness Report 2017-2018 на Световния икономически форум* България е класирана на 83-то място в света и на 26-то място в ЕС по показателя качество на образователната система. Макар и в изследвания като **PIRLS** и **TIMSS** българските четвъртокласници да показват умения над средното за страните участнички, тревожни остават резултатите от изследването **PISA**, проведено през 2018 г., които показват, че 47% от 15-годишните са функционално неграмотни, 46.5% са с постижения под критичния праг в областта на науката, а 44.4% са с недостатъчно ниво

на умения по математика, като изоставането спрямо ЕС е повече от двойно във всички области на изследването.

Отчитайки важността на провежданата политика в образователната система, насочена към въвеждане на „компетентностен подход“ ПО ще осигури подкрепа за подобряване на качеството на образованието, чрез мерки, за модернизиране на учебното съдържание и на методите на преподаване, адаптиране, разработване и прилагане на компетентностно базирани учебни материали и помагала.

Предизвикателство: Повишаване на мотивацията за упражняване на учителската професия и усъвършенстване на квалификацията на педагогическите специалисти

Според *Обзора на образованието и обучението за България за 2020 г.* се наблюдава недостиг на учители в детски градини и началните учители, за преподавателите по някои предмети, включително в областта на професионалното образование и обучение. Броят на подпомагащите специалисти (като например ресурсни учители, училищни психолози, логопеди) също е недостатъчен, като с напредъка на реформата в областта на приобщаващото образование търсенето на такива специалисти се очаква да нарасне.

Отчетено е и, че условията на труд за учителите се подобряват и през последните години заплатите са увеличени значително, с цел повишаване привлекателността на професията, но все още е проблем подготовката на учителите. В проект „Пътна карта за развитие и реформиране на политиката по отношение на учителите в България“, финансиран от ЕС, също е подчертана нуждата от системни програми по отношение на работната сила в образованието. Във връзка с посочените предизвикателства в ПО навсякъде като хоризонтални мерки се предвиждат дейности за повишаване на уменията и капацитета на педагогическите специалисти, непедагогическия персонал, образователните ръководители в предучилищното и училищното образование.

Предизвикателство: Подобряване на цифровите умения на учителите и учениците, вкл. осигуряване на подходящо цифрово съдържание за всички нива на образование за учене в електронна среда.

Според Индекса за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото **DESI през 2017 г. едва 29% от населението притежават поне основни умения в областта на цифровите технологии (57% средно за ЕС)**, което отрежда на страната 27-мо място в ЕС. Съгласно проучване от 2018 г. на TALIS 44% от българските учители в средното образование отчитат, че използват ИКТ в повечето или във всеки урок, което е малко под средното за ЕС - 47%. Необходимостта от обучение стана очевидна и по време на преминаване в обучение от разстояние в електронна среда заради COVID-19⁶.

През 2020 г. пандемията COVID-19 отвори нов набор от предизвикателства пред образователната система в областта на цифровата трансформация и преминаване към обучение от разстояние в електронна среда.

Според резултатите от изследване на Института за изследвания в образованието за МОН за оценка на въздействието на обучението от разстояние в електронна среда или

⁶ European Education Area Progress Report 2020

други неприсъствени форми върху ефективността на училищното образование⁷, извършено по време на кризата с COVID -19, идентифицираните ключови фактори, които затрудняват ефективността на образованието от разстояние в електронна среда, се отразяват в особено голяма степен на учениците от уязвими групи. Съгласно *Доклад на СБ*⁸ последващият в резултат на кризата от COVID-19 икономически шок може да увеличи процента на отпадане от училище в средносрочен план, особено за учениците от уязвими групи.

Предвидените мерки в ПО са в отговор на предизвикателствата и възможностите на цифровата трансформация в областта на образованието и в съответствие със стратегическите приоритети на равнището на ЕС, заложи в Плана за действие в областта на цифровото образование за 2021-2027 г.⁹ и направлението, насочено към образованието и уменията от рамката на ЕС „Цифров компас до 2030 г.: Европейският път за цифрово десетилетие¹⁰. **Предизвикателство: Повишаване мотивацията за учене и стремеж към високи постижения на децата и учениците**

Едно от предизвикателствата пред ефективността на реформата е подкрепата за **децата и учениците с изявени дарби**. В изследване, изготвено от СУ „Климент Охридски“¹¹, е посочено, че е необходимо да продължи създаването на условия за подкрепа на децата и учениците с изявени дарби, за да се осъществи процесът на възпроизводство на интелектуалния потенциал на обществото. В тази посока ще бъде насочената подкрепа по ПО към ученици с таланти с фокус подготовка на ученици от училища, разположени предимно в селски и градски сегрегирани райони.

Предизвикателство: Подкрепа за оgramотяване и усвояване на учебно съдържание с цел придобиване на квалификация на възрастни от уязвими групи

В *Доклада на ЕК за България 2020* е посочено, че през 2018 г. участието в обучение за възрастни е на равнище от 2,5 %, което е значително под средното за ЕС равнище от 11,1 %. Важно е да се отбележи, че делът на участващите в обучение за нискоквалифицирани възрастни възлиза на около една четвърт от дела на населението като цяло. В тази връзка подкрепата за оgramотяване на възрастни чрез ПО ще подпомогне възможностите на възрастни от уязвими групи за по-доброто реализиране на пазара на труда.

Професионално образование

Предизвикателство: Подобряване на ПОО, увеличаване дела на дуалната форма на обучение и адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда

По данни от *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. на ЕК* записването в гимназиален етап на ПОО се е увеличило до 52,9% през 2018 г., което е над средната стойност на ЕС от 48,4%. Тази тенденция продължава и през учебната 2019/2020 като увеличението е 56,47%, а за 2020/2021 достига 59,19%.

⁷<http://ire-bg.org/%D0%BE%D1%86%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D0%B2%D1%8A%D0%B7%D0%B4%D0%B5%D0%B9%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%B8%D0%B5%D1%82%D0%BE-%D0%BD%D0%B0-%D0%BE%D0%B1%D1%83%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%D1%82/>

⁸ <http://sf.mon.bg/?h=downloadFile&fileId=2763>

⁹ COM (2020) 624 final

¹⁰ COM (2021) 118 final

¹¹ „Работа с надарени деца в обучението по български език и литература в начален етап на основната образователна степен“, СУ „Св. Климент Охридски“, 2019 г.

Основните предизвикателства пред ПОО в България са свързани с: необходимост от още по-тясно сътрудничество със социално-икономическите партньори; недостатъчно съответствие на предоставяното ПОО с изискванията и потребностите на пазара на труда; недостатъчна гъвкавост на системата за справяне с ранното отпадане от училище преди придобиване на професионална квалификация; липса на система за повишаване компетентностите на учителите по професионална подготовка.

В *Доклада на ЕК за България 2020 г.* се посочва обнародваният през 2018 г. списък със защитените от държавата специалности от професии и списък със специалности от професии, по които е налице очакван недостиг от специалисти на пазара на труда, както и че за тези специалности са отпуснати допълнителни средства с цел увеличаване броя на учениците, обучавани по тези специалности.

Според *Доклад на СБ* квалификацията на учителите в системата на ПОО е предизвикателство, като се препоръчва да се разработи програма за обучение и преквалификация на учители по специфични предмети на ПОО.

От 2017 г. популярността на обучението чрез работа (дуална система на обучение) расте, като делът на учениците, приети в паралелки по тази форма на обучение от всички ученици, приети за обучение в ПОО, нараства от 1,96% през учебната 2017-2018 г. до 9,3% за учебната 2020-2021 г. Все още обаче, въпреки че законодателството насърчава дуалното обучение, прилагането му на този етап се реализира главно в рамките на различни проекти¹².

Според *Доклад на СБ* резултатите, както от националните изпити за външно оценяване, така и от **PISA** показват **по-висока концентрация на ученици с по-ниски резултати в ПОО**, отколкото в общото образование, като се препоръчва към тази група да има целенасочени политики.

Дейностите в ПО в отговор на идентифицираните предизвикателства са насочени към подобряване на привлекателността, достъпността, качеството и приложимостта на ПОО по отношение нуждите на пазара на труда и връзката му със специфичните териториални характеристики.

Предизвикателство: Подобряване на равнището на заетост на завършилите ПОО

Основна цел на ПОО и през следващите години ще бъде продължаване на тенденцията за повишаването равнището на заетост на наскоро завършилите ПОО от настоящите **64.2%**, което е все още по-ниско с **10.8%** от средното в ЕС.

Съгласно *Доклад на ЕК за България 2019 г.* пригодността за заетост на завършилите ПОО **продължава да бъде предизвикателство**. В тази връзка в Препоръка на Съвета (2019/С 301/02) е посочено, че приложимостта на ПОО за пазара на труда и наличието на дуално обучение продължават да бъдат недостатъчни.

В *Доклада на ЕК за България 2020 г.*, се посочва че през 2018 г. равнището на заетост на завършилите ПОО е 66,4 % и въпреки че се покачва, то остава значително под средното за ЕС равнище от 79,5 %. Положителна тенденция е отчетена в *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. на ЕК*, като се посочва, че процентът на заетост на наскоро завършилите ПОО е нараснал значително през 2019 г., достигайки

¹² По данни на Cedefop в сътрудничество с българския екип на ReferNet (2018). Професионално образование и обучение в България, <http://data.europa.eu/doi/10.2801/728903>

до 73,5%, но все още е под средната стойност за ЕС. В *Доклад на СБ* се обръща внимание, че за завършилите ПОО в България е по-малко вероятно да бъдат наети на работа в сравнение с връстниците им в ЕС. На тези предизвикателства ПО ще отговори с подкрепа за мерки за адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда..

Висше образование

Съгласно *Доклада на ЕК за 2020 г.* през 2018 г. делът на завършилите висше образование сред лицата на **възраст 30-34 г. достигна 33,7 %, но все още е под националната цел по стратегията „Европа 2020“ от 36 %**. Посочва се също така че делът на завършилите висше образование в областта на науката, технологиите, инженерството и математиката (STEM) е все още малък (20,5 % през 2017 г. при средно за ЕС равнище от 25,8%).

Според *Доклад на СБ* наличните данни показват, че нивата на записване спадат от средно до висше образование, като през учебната 2019/2020 г. само 42% от съответната възрастова група за висше образование са били записани във висше образование.

Предизвикателство: Подобряване на участието на уязвими групи във висше образование

В *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. на ЕК*, е посочено, че в България социално-икономическото положение оказва влияние върху стремежа на учениците да получат висше образование. Общо 64,3% от подрастващите в страната очакват да завършат висше образование (средната стойност за ЕС: 62,4%). Само 42,8% от най-бедните ученици обаче го правят в сравнение с 83,3% от връстниците им, които са в по-благоприятно социално-икономическо положение.

България е една от 49-те държави в Европейското пространство за висше образование, в която лицата от най-уязвимите групи са и най-слабо представени в системата на висшето образование. Тези данни се потвърждават и в *Обзора на образованието и обучението 2019 г на ЕК*, което обосновава е необходимостта от целенасочени действия и подкрепа за тези групи от населението чрез ПО.

Предизвикателство: Подобряване на приложимостта на пазара на труда и на качеството на висшето образование

Едно от най-големите предизвикателства по отношение на висшето образование е осигуряването на съответствието му с уменията и професиите, необходими на пазара на труда. По-данни от Рейтинговата система на висшите училища за 2019 г. едва половината от завършващите студенти се реализират по съответната професия.

Според *Доклада на ЕК за България 2019 г.* висшето образование не е достатъчно съобразено с нуждите на пазара на труда. Работодателите често установяват пропуски в познанията и уменията, по-конкретно липсата на „меки умения“ сред завършилите (CEDEFOP, 2018).

Подобряването на релевантността на пазара на труда и качеството на висшето и професионално образование остава ключово за България и в контекста на ситуацията след пандемията от COVID-19¹³.

¹³ European Education Area Progress Report 2020

За съобразяване с динамика на пазара на труда, в ПО се предвижда спектър от дейности, насочени към модернизация и обвързване с потребностите на пазара на труда и въвеждане на компетентностен подход. Дейностите отразяват предизвикателствата, посочени в *Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021-2030 г.* чрез подкрепа за пилотно въвеждане на форми на дуално обучение, професионално ориентиране на студентите чрез практики и развитие на предприемачески умения, въвеждане на компетентностно базирани съвместни програми по важни за икономиката на региона и пазара на труда професионални направления. ПО ще подкрепя развитието на академичния състав във висшите училища, подобряване на условията за докторски програми, свързани с потребностите на пазара на труда. Фокусът ще бъде насочен към докторантури, които са обосновани през съществуващата заетост на докторанта и бъдещото му кариерно развитие при съответния работодател или през конкретна нужда на работодател.

Предизвикателство: Идентифициране на потенциал за прилагане на финансови инструменти в рамките на висшето образование

Комплексният анализ, представен в предварителната оценка за прилагане на финансов инструмент (ФИ) по ПО, дава основание за определяне като най-подходяща област за структуриране на ФИ с ограничен ресурс за подкрепа за стартиране на собствен бизнес или друг вид предприемаческа дейност от страна на студенти, докторанти и преподаватели във висшите училища с цел самонаемане и бърз и фокусиран преход от висше образование към заетост. В тази връзка се предвижда структуриране на ФИ по ПО, като основната цел е да се насърчат потенциалните целеви групи да инвестират в предприемачески умения, чрез по-лесен достъп до финансови ресурси, при по-изгодни условия и чрез допълнително стимулиране чрез финансиране на ФИ изцяло със средства от ПО.

Предизвикателство: Подобряване на условията за по-успешно учене от разстояние във висшите училища и създаване на подходящо цифрово съдържание

В *Обзор на образованието и обучението за 2020 г. на ЕК* е отбелязано, че университетите преминаха по-успешно към учене от разстояние по време на пандемията от COVID-19, въпреки това е необходимо процесът на дигитализация да продължи, в т.ч. и чрез целенасочени инвестиции за осигуряването на необходимите ресурси и качествена подготовка на академичния състав.

Фокусът в ПО е насочен и към решаване на конкретни предизвикателствата, посочени в *Стратегията за развитие на висшето образование в Република България за периода 2021-2030 г.*, свързани с всеобщата дигитализация и развитие на образователната система, демографските проблеми и недостатъчната интернационализация на българското висше образование.

Хоризонтално предизвикателство: Повишаване на знанията и създаване на умения за преход към зелена икономика във всички степени на общото образование, вкл. ПОО и във всички степени на висшето образование

В България екологичното образование е застъпено в стандартите и учебните програми във всички класове и степени, в т.ч. и в задължителното предучилищно образование

които са разработени на основата на Препоръка на Съвета от 22 май 2018 г. относно ключовите компетентности

Поради динамиката на развитието на политиките на ЕС в посока към Европейската зелена сделка¹⁴, все повече се засилва необходимостта от специфично насочване и доразвиване на образователните дейности с цел децата, учениците и студентите да бъдат добре подготвени в контекста на европейските политики за климат и енергия.

Програмата ще насочи усилия върху създаването на квалифицирана работна сила, подготвена за цифровата и зелената икономика чрез фокусиране по темата при подкрепата за занимания по интереси на децата и учениците в предучилищното и училищното образование; при подкрепата за ПОО и ВО, вкл. за дейностите за актуализиране на учебните планове и програми, както и при повишаване на квалификацията на педагогическия персонал.

Прилагане на системен подход и подходи отдолу нагоре. Научени уроци.

През 2019 г. е извършена вътрешна оценка от Управляващия орган на процедурите за директно предоставяне и процедурите за конкурентен подбор по ОПНОИР. Ключовите препоръки от оценката показват, че проектите с конкретен бенефициент постигат много по-висока ефективност и ефикасност, вкл. на разходите, като постигат целите на програмата по много по-категоричен начин от процедурите за конкурентен подбор.

Изводите от вътрешната оценка се потвърждават и от оценките на подкрепата от ЕСФ за насърчаване на социалното включване, борбата с бедността и всякаква форма на дискриминация (тематична цел 9) и на подкрепата на ЕСФ за образование и обучение (тематична цел 10).

Програмата ще приложи балансиран подход на финансиране съобразно нуждите, чрез системен подход и подкрепа за операции от стратегическо значение, процедури за конкурентен подбор на проектни предложения на национално ниво, интегрирани териториални инструменти (ИТИ и ВОМР). Прилагането на ИТИ и ВОМР ще бъде съобразно идентифицираните нужди и партньорства, които ще се реализират в рамките на концепциите за ИТИ и стратегиите за ВОМР.

Предизвикателство: Засилване на капацитета на ключови бенефициенти и партньори по системни операции

За да бъде максимално ефективен системният подход, е нужно да се осигури подкрепа за организиране на обучения за разработване, управление и осигуряване на устойчивост на проекти по ПО за конкретния бенефициент МОН и висшите училища (ВУ). Необходимо е засилване на капацитета на МОН за планиране, разработване и наблюдение във връзка с операциите от стратегическо значение, както и създаване на направляващи комитети, включващи външни експерти, в т.ч. от КН, за подпомагане на дейностите за мониторинг и оценка на операциите от стратегическо значение.

Допълняемост и демаркация на Програма „Образование“ с други програми и инструменти

¹⁴ COM (2019) 640

Подкрепата по **ОПНОИР по линия на REACT-EU**, която обхваща дейности за обезпечаване на образователния процес в условията на кризи и за обучение от разстояние в електронна среда, ще бъде допълнена чрез дейностите по ПО, насочени към дигитална трансформация на училищното образование. По **Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ)** ще бъдат реализирани инвестиции за модернизирани на образователната среда: Създаване на Национален STEM център, 3 регионални STEM центъра и над 2240 училищни STEM центъра в цялата страна. Основната демаркация с ПО ще се осъществява по линия на учебно съдържание, обучение на учителите, подпомагане на ученици с таланти за участие в национални кръгове на конкурси, олимпиади и състезания. По **ПВУ** ще се подкрепи обновяване/оборудване на ЦВП в ПОО, които ще се допълнят с меки мерки по ПО.

По **Програма за развитие на регионите 2021-2027 г.** в 50 градски общини и по **Стратегическия план за развитието на земеделието и селските райони за периода 2023-2027 г.** в селските райони ще се предоставя подкрепа за образователна инфраструктура за предучилищно, училищно, вкл. в ПОО и висше образование, като по ПО ще се подкрепят меки мерки, насочени към предоставяне на качествено и приобщаващо образование във всички етапи на предучилищното и училищното образование и насочени към нуждите на пазара на труда ПОО и висше образование. Инвестициите в образователна инфраструктура ще се изисква да се правят след внимателна диагностика на нуждите и да бъдат обвързани от интервенции на ниво развиване на знанията и уменията на педагогическия персонал с цел максимално използване на възможностите, които инфраструктурните подобрения предоставят за постигане на образователни резултати.

Подкрепата за модернизирани на учебните програми и засилване на висшето образование с пазара на труда по ПО ще бъдат допълвани с мерки по **Програма за научни изследвания, иновации и дигитализация за интелигентна трансформация 2021-2027 г. (ПНИИДИТ)** за развитие на капацитета за научноизследователска и иновационна дейност във ВУ и засилване на сътрудничеството с бизнеса. Подкрепата по ПНИИДИТ за насърчаване на пазарната ориентация и бизнес уменията и умения, свързани с интелигентната специализация в публичните ВУ и научни организации ще се допълва от подкрепа по ПО за повишаване капацитета и уменията на академичния състав във ВУ и подкрепа за докторантури, пряко свързани с актуални потребности на пазара на труда. Мерките в Приоритет 2 на ПНИИДИТ, насочени към подкрепа за прилагане на модерни системи за управление и контрол във ВУ и за създаване на облачна система за обмен на данни между различни електронни платформи и ресурси на национално ниво, ще се допълват от мерките по ПО за дигитална промяна във висшето образование.

Мерките по ПО в областта на висшето образование ще бъдат допълнени по **ПВУ** чрез инвестиции за създаване на мрежа от изследователски университети, подкрепа за разширяване участието на България в Рамкова програма „Хоризонт Европа“ 2021-2027 и подпомагане процеса на създаване на стартиращи компании.

Допълняемостта между ПО и **Програма Развитие на човешките ресурси 2021-2027** е в интервенциите за ранно детско развитие, валидиране на знания, умения и компетентности, придобити по неформален и информален начин с оглед завършване на клас, етап или степен от образование, постигане на тематичната концентрация най-малко 5% на национално ниво за прилагане на Европейската гаранция за децата.

Дейностите по ПО са с обхват формалното образование, което се осъществява при условията и по реда на държавния образователен стандарт за предучилищно и училищно образование. Подкрепата по линия на ПО ще бъде осъществявана в рамките на образователните институции.

Допълняемостта между ПО и *Програма Техническа помощ 2021-2027* (ПТП) ще се осъществява като по ПО ще се развиват капацитета на УО и бенефициентите с оглед целите на политиката на ПО, а по ПТП хоризонтално ще се подпомагат обученията на УО и ключовите им бенефициенти и външни заинтересовани страни по отношение на държавни помощи, одит, обществени поръчки, борба с нередности и измами.

Програмна стратегия:

На база на идентифицираните нужди, програмата ще фокусира своите усилия върху подкрепа за:

- По-пълно обхващане на децата в предучилищно образование и началния етап на училищното образование, подобряване на качеството в предучилищното и училищно образование и намаляване дела на ПНУ;
- Предоставяне на обхватно приобщаващо образование в основното образование, чрез обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, с фокус подкрепа върху деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми, с обучителни затруднения и в риск от отпадане от училище, деца и ученици със СОП и с изяви дарби, повишаване на социално-емоционалните умения на учениците и намаляване на агресията в училище;
- Подобряване качеството на образованието чрез модернизация на учебното съдържание, прилагане на компетентностния модел и цифрова трансформация в образованието;
- Занимания по интереси за развитие на личностни качества и изяви на способностите на децата в предучилищното и училищното образование със специален фокус към прехода към зелена икономика.
- Подобряване на привлекателността, достъпността, качеството и приложимостта на ПОО по отношение на нуждите на пазара на труда и връзката му със специфичните териториални характеристики;
- Модернизация и обвързване с потребностите на пазара на труда на висшето образование, въвеждане на компетентностен подход, цифрова трансформация провеждане на докторантури, пряко свързани с актуални нужди на конкретни икономически сектори;
- Създаване на квалифицирана работна сила, подготвена за цифровата и зелената икономика, квалификация на преподавателите във висшите училища;
- Хоризонтално ще бъде подкрепена квалификацията и повишаване капацитета на педагогическите специалисти, непедагогическия персонал и образователните медиатори, включително в областта на зеления и цифров преход;
- Програмата ще приложи балансиран подход на финансиране съобразно нуждите, чрез системен подход и подкрепа за операции от стратегическо значение, процедури за конкурентен подбор на проектни предложения на национално ниво, интегрирани териториални инструменти (ИТИ и ВОМР).

Съфинансирана от ЕСФ+, основен инструмент на ЕС за изпълнение на Европейския стълб на социалните права¹⁵, ПО ще подкрепя изпълнението на основни принципи 1, 2, 3, 4, 11, 17 на Стълба в сфери: „Равни възможности и достъп до пазара на труда“ и „Социална закрила и приобщаване“.

ПО ще даде принос към изпълнение на „Препоръките към националните власти за подобряване на обучението във висшето образование и преподаване в Европейското пространство за висше образование (ЕПВО)“, представени в Комюникето от 19 ноември 2020 г. на министрите на образованието от ЕПВО¹⁶.

Приоритет 1 ще допринесе за постигане на следните контекстуални индикатори:

- Преждевременно напусналите образование и обучение, като дял от населението на 18-24 годишна възраст 13.9% [2019] от социалното табло с индикатори към Европейския стълб на социалните права.

- „Нарастване на дела на лицата на възраст 20-24 години със завършен поне втори гимназиален етап на средното образование“ от Споразумението за партньорство (СП),

- „Среден брой години, прекарани в образование“ от Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030).

По Приоритет 1 е програмиран необходимият ресурс по специфичните цели по чл. 4, пар.1, буква е) и буква й) от регламента за ЕСФ+ чрез мерки за пряка подкрепа на равния достъп до грижи в ранна детска възраст и образование за постигане на тематичната концентрация най-малко 5% на национално ниво за прилагане на **Европейската гаранция за децата**.

Приоритет 2 ще допринесе за постигане на следните контекстуални индикатори:

- „Ниво на цифрови умения на лицата като дял от лица на възраст 16-74 години 29% [2019] от социалното табло с индикатори към Европейския стълб на социалните права.

- „Намаляване на дела на учениците с резултати по-ниски от критичните, средно за трите области на PISA“ от СП.

- Население, притежаващо основни цифрови умения (DESI) от СП, НПР БЪЛГАРИЯ 2030, Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030).

Приоритет 3 ще допринесе за постигане на следните контекстуални индикатори:

- „Завършили висше образование като дял от населението 30-34 - 32,5 [2019] от социалното табло с индикатори към Европейския стълб на социалните права:

- „Достигане на ниво от 7% от относителния дял на населението (на възраст между 25-64 години), участващо в образование и обучение спрямо 2,5% през 2018 г.“ от СП.

- „Относителен дял на младежите (на 20-24 навършени години) със завършено най-малко средно образование“ от Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030).

¹⁵ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_bg

¹⁶ <http://eha.info/page-ministerial-conference-rome-2020>

ТАБЛИЦА 1		
Цел на политиката или Специфична цел на ФСП	Специфична цел или специален приоритет *	Обосновка (резюме)
<p>ЦП 4</p> <p>По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права</p>	<p><i>ЕСФ+</i></p> <p><i>Чл. 4, параграф 1, буква д) подобряване на качеството, приобщаващия характер, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда, включително чрез валидиране на неформалното и самостоятелното учене, така че да допринасят за придобиването на ключови компетентности, в т.ч. предприемачески и цифрови умения, също и чрез насърчаване на въвеждането на дуални системи на обучение и чиракуване;</i></p>	<p>[2 000 за всяка специфична цел или специален приоритет за ЕСФ+]</p> <p>Подкрепата по тази специфична цел ще бъде насочена към преодоляване на следните нужди от инвестиции с висок приоритет, очертани в Приложение Г на Доклада за България на Европейския семестър за 2019 г.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - създаване на качествено приобщаващо училищно образование; обезпечаване на придобиването на основни и цифрови умения и насърчаване на приобщаването в сферата на образованието и обучението; - подпомагане на професионалното развитие на учителите и обучаващите и насърчаване на новаторските методи на преподаване и новаторското съдържание с цел оказване на най-добра подкрепа на учениците в неравностойно положение; - повишаване на привлекателността, качеството и приложимостта на програмите за професионално образование и обучение и насърчаване на участието в обучение за възрастни; - подобряване на качеството и приложимостта по отношение на пазара на труда на висшето образование, включително на съвместните научноизследователски дейности и стажовете в предприятия. <p>С подкрепата по тази специфична цел ще се подкрепят необходимите действия, препоръчани на България в приетите от Съвета специфични за страната препоръки за 2019 г. и 2020 г. в областта на образованието:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подобряване на пригодността за заетост чрез засилване на уменията, включително на цифровите умения;

		<ul style="list-style-type: none"> - повишаване качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите групи в неравностойно положение; - подобряване на достъпа до работа от разстояние и насърчаване на цифровите умения и равния достъп до образование. <p>По тази специфична цел Програмата ще допринесе за постигане на индикаторите, включени в Стратегическата рамка за образование 2021-2030:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повишаване на коефициента на заетост на наскоро завършилите ПОО (1-3 години), които не продължават своето образование от 68,6% през 2019 г. на 80% през 2030 г. - Население, притежаващо основни цифрови умения - повишение от 29% през 2019 г. на 44% през 2030 г. <p>И индикаторите, включени в Споразумението за партньорство:</p> <ul style="list-style-type: none"> - нарастване на нетния коефициент на записване във висше образование на лицата на възраст 19-23 г. от 42,1% през 2019 г. на 50% - нарастване на дела на 30-34-годишните със завършено висше образование до 40% спрямо 32.7% през 2019 г.;
<p>ЦП 4</p> <p>По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права</p>	<p><i>ЕСФ+</i></p> <p><i>Чл. 4, параграф 1, буква е) насърчаване на равния достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение, както и на неговото завършване, по-специално за групите в неравностойно положение - от образованието и грижите в ранна</i></p>	<p>[2 000 за всяка специфична цел или специален приоритет]</p> <p>Подкрепата по тази специфична цел ще бъде насочена към преодоляване на следните нужди от инвестиции с висок приоритет, очертани в Приложение Г на Доклада за България на Европейския семестър за 2019 г.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подобряване на приобщаващото, достъпно и качествено образование и грижи в ранна детска възраст, включително съответната инфраструктура и оборудване; - предотвратяване на преждевременното напускане на училище, посредством целенасочен подход и насърчаване на гъвкави програми за втори шанс;

	<p><i>детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и ученето в зряла възраст, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички и достъпността за хората с увреждания;</i></p>	<p>- създаване на качествено приобщаващо училищно образование, включително инвестиции;</p> <p>- подпомагане на професионалното развитие на учителите и обучаващите и насърчаване на новаторските методи на преподаване и новаторското съдържание с цел оказване на най-добра подкрепа на учениците в неравностойно положение;</p> <p>С подкрепата по тази специфична цел ще се отговори на предизвикателствата, посочени в приетите от Съвета специфични за страната препоръки за 2019 г. и 2020 г. в областта на образованието:</p> <p>- повишаване качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите групи в неравностойно положение;</p> <p>- подобряване на достъпа до работа от разстояние и насърчаване на цифровите умения и равния достъп до образование.</p> <p>Програмата ще допринесе за постигане на индикаторите, включени в Стратегическата рамка за образование 2021-2030:</p> <p>- Повишаване на дела на обхванатите деца на възраст 4 г. в предучилищно образование спрямо общия брой на децата на 4 годишна възраст от 76,6% през 2018 г. на 91% през 2030 г.</p> <p>- Увеличение на средния брой години, прекарани в образование от 11,8 през 2019 г. на 15 през 2030 г.</p>
<p>ЦП 4 По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права</p>	<p><i>ЕСФ+</i> <i>Чл. 4, параграф 1, буква ж) насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите</i></p>	<p>[2 000 за всяка специфична цел или специален приоритет]</p> <p>Подкрепата по тази специфична цел ще бъде насочена към преодоляване на следните нужди от инвестиции с висок приоритет, очертани в Приложение Г на Доклада за България на Европейския семестър за 2019 г.:</p> <p>- създаване на качествено приобщаващо училищно образование;</p> <p>- подобряване на качеството и приложимостта на висшето образование спрямо изискванията на пазара на труда, включително на съвместните</p>

	<p><i>и цифровите умения, по-добро предвиждане на промените и изискванията за нови умения, в зависимост от нуждите на пазара на труда, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност;</i></p>	<p>научноизследователски дейности и стажовете в предприятия.</p> <p>С подкрепата по тази специфична цел ще се отговори на предизвикателствата, посочени в приетите от Съвета специфични за страната препоръки за 2019 г. и 2020 г. в областта на образованието:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подобряване на пригодността за заетост чрез засилване на уменията, включително на цифровите умения; - повишаване качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите групи в неравностойно положение; - подобряване на достъпа до работа от разстояние и насърчаване на цифровите умения и равния достъп до образование. - подобряване равнището на заетост на нискоквалифицираните лица (от начален до прогимназиален етап на основно образование – 46% съгласно Доклада за България на европейския семестър за 2020 г.) чрез подкрепа за втори шанс и проходимост между образователни етапи и степени. <p>Програмата ще допринесе за постигане на индикатора, включен в Стратегическата рамка за образование 2021-2030:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повишение на относителния дял на младежите (на 20-24 навършени години) със завършено най-малко средно образование от 84,4% през 2019 г. на 89% през 2030 г. <p>Интервенциите са насочени към преодоляване на следните предизвикателства:</p> <ul style="list-style-type: none"> - През 2018 г. участието в обучение за възрастни е на равнище от 2,5 %, което е значително под средното за ЕС равнище от 11,1 %; - Делът на участващите в обучение нискоквалифицирани възрастни възлиза на около една четвърт от дела на населението като цяло. - Напредъкът в качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението въпреки реформите все още е ограничен. <p>В допълнение, програмата ще подкрепи политиките за професионалното развитие на докторантите за</p>
--	---	---

		<p>провеждане на докторантури, пряко свързани с актуални нужди на конкретни икономически сектори, бизнеси и работодатели.</p>
<p>ЦП 4</p> <p>По-социална Европа — реализиране на европейския стълб на социалните права</p>	<p><i>ЕСФ+</i></p> <p><i>Член 4, параграф 1, буква й насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности, като ромите;</i></p>	<p>[2 000 за всяка специфична цел или специален приоритет]</p> <p>Подкрепата по тази специфична цел ще бъде насочена към преодоляване на следните нужди от инвестиции с висок приоритет, очертани в Приложение Г на Доклада за България на Европейския семестър за 2019 г.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - подобряване на приобщаващото, достъпно и качествено образование и грижи в ранна детска възраст, включително съответната инфраструктура и оборудване; - предотвратяване на преждевременното напускане на училище, посредством целенасочен подход и насърчаване на гъвкави програми за втори шанс; <p>С подкрепата по тази специфична цел ще се отговори на предизвикателствата, посочени в приетите от Съвета специфични за страната препоръки за 2019 г. и 2020 г. в областта на образованието:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повишаване качеството, приложимостта на пазара на труда и приобщаващия характер на образованието и обучението, по-специално за ромите и другите групи в неравностойно положение; - подобряване на достъпа до работа от разстояние и насърчаване на цифровите умения и равния достъп до образование. <p>Ще бъдат адресирани и специфичните нужди, идентифицирани по отношение на маргинализирани групи, като например ромите:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Само 66% от ромските деца на 4-6 .г посещават детска градина през 2016 г.; - 7% от ромите не посещават нито едно образователно ниво, а около 45% от ромите не завършват средно образование; - Според проучването на FRA EU-MIDIS II 60% от ромските деца се обучават в класна стая само с

		<p>ромски ученици или с преобладаващ брой ромски ученици.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Образователната структура на ромската и турската етнически общности, като по данни от последното национално преброяване съответно 93% и 70% от представителите на тези етнически групи не завършват средното си образование, спрямо около 30% за етническите българи; - Всяко четвърто ромско дете и всяко девето турско дете на възраст 7-15 г. никога не са посещавали училище, в сравнение с 5.6% от децата в българската етническа група. <p>Програмата ще допринесе за постигане на индикаторите, включени в Стратегическата рамка за образование 2021-2030:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Повишаване на дела на обхванатите деца на възраст 7 г. в училищно образование спрямо общият брой на децата на 7 годишна възраст от 90,5% през 2018 г. на 98% през 2030 г. - Намаляване дела на преждевременно напусналите образование и обучение от 12,8% през 2018 г. на 7% през 2030 г.
--	--	---

* Специални приоритети според ЕСФ + регламент

2. ПРИОРИТЕТИ

2.1.1. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

ПРИОРИТЕТ 1 - ПРИОБЩАВАЩО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНТЕГРАЦИЯ

☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към иновативни дейности
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, подточка х) от Регламента за ЕСФ+*
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+
☐ Това е приоритет, предназначен за специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), подточка viii) от Регламента за ЕФРР и Кохезионния фонд
☐ Това е приоритет, предназначен за специфичната цел за свързаност на ИКТ, посочен в член 3, параграф 1, буква а), подточка v) от Регламента за ЕФРР и Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2.

2.1.1.1. Специфична цел Чл. 4, пар.1, буква е)¹⁷ — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

СЦ по Чл. 4, пар. 1, буква е) - Насърчаване на равния достъп до качествено и приобщаващо образование и обучение, както и на неговото завършване, по-специално за групите в неравностойно положение - от образованието и грижите в ранна детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и ученето в зряла възраст, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички и достъпността за хората с увреждания

2.1.1.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), и), iii), iv), v), vi), vii) от POP

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка i) от POP; Член 6, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Видовете действия са оценени като съвместими с принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество.

Текстово поле [8 000]

1. Разширяване обхвата в предучилищното и в училищното образование, чрез подкрепа за ефективното функциониране на механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици, в т.ч.:

- Разширяване на териториалния и демографския обхват на Механизма чрез допълване на екипите за обхват на местно ниво, вкл. с образователни медиатори;

¹⁷ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от Регламента за ЕСФ + .

- Повишаване на капацитета и уменията на екипите за обхват, вкл. за работа с инструментариум за определяне на учениците в риск от отпадане;
- Целенасочени информационни дейности и работа с родители за разясняване ползите от образование и задълженията за включване в предучилищно и училищно образование, ангажиране на местни власти и неправителствени организации;
- Насърчаване изграждането на устойчиви партньорства между училища, детски градини, общини и неправителствени организации за пълен обхват и превенция на отпадането, вкл. популяризиране на добри практики за взаимодействие на институциите за включване на деца и ученици в образователната система. Създаване на ефективни училищни общности;

Група дейности 1 се реализира на територията на цялата страна чрез системен подход с фокус уязвими групи (предучилищно и основно образование), при демаркация с националната програма и принос към Европейската гаранция за децата.

2. Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното и училищното образование, в т. ч.:

- Повишаване квалификацията на педагогическите специалисти, вкл. нови в системата учители и на непедagogическия персонал, вкл. образователни медиатори и експерти от РУО за осъществяване на обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, вкл. социално-емоционалното учене в класните стаи, в съответствие с утвърдени програми за професионалното и кариерното им развитие.
- Интензивна работа с родители на ниво училище, и детска градина, за формиране на положителни нагласи към образованието и за пълноценното им участие в образователния процес като:
  - Съвместни дейности на ученици, родители, учители и непедagogически персонал, в т.ч. образователни медиатори и лидерски екипи за сближаване на общността в подкрепа целите на образователната институция.
  - Обучения на родители от уязвими групи за мотивиране, осъзнаване и осъществяване на техните отговорности по възпитание, развитие, образование и отглеждане на децата им; за активно участие в живота на образователната институция и за формиране на мотивация за активно приобщаване на децата им в образователната система.
  - Работа с родители от общността при включването им в училищни инициативи, вкл. допитвания по значими теми за училищния живот, създаване на условия за диалог, доверие и равнопоставеност при вземането на решенията за образованието на децата им, провеждане на тематични беседи, срещи с педагогически специалисти, дни на отворените врати, др.
- **Допълнителна подкрепа за личностно развитие** на деца и ученици със СОП, в риск, с хронични заболявания и изявиени дарби за трайно приобщаване в предучилищното и училищното образование като:
  - Осигуряване на допълнителни педагогически специалисти и непедagogически персонал на база оценката на индивидуалните потребности на децата и учениците, като психолози, педагогически съветници, логопеди, ресурсни учители, треньори по вид спорт, образователни медиатори и други специалисти;

- Подобряване на образователната среда и прилагане на програми и осъществяване на индивидуална и групова работа за психо-социална рехабилитация, рехабилитация на слуха и говора, зрителна рехабилитация, рехабилитация на комуникативните нарушения и при физически увреждания;
- Подкрепа за стимулиране овладяването на ключови компетентности с цел подготовка за самостоятелен и независим живот и за личностна реализация в т. ч. методики/модели/форми за диференциран подход на обучение и полесна проходимост между образователните етапи;
- **Обща подкрепа за личностно развитие** за достъп и трайно приобщаване на децата и учениците в предучилищното и училищното образование като:
  - Ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения на децата в детските градини;
  - Обучение чрез допълнителни модули за деца в детските градини, които не владеят български език, психологическа подкрепа и допълнително обучение по български език.
  - Прилагане на програми за психомоторно, познавателно и езиково развитие на деца в детските градини; индивидуална и групова работа при установени езикови и/или емоционално-поведенчески и/или сензорни затруднения;
  - Допълнително обучение по учебни предмети с фокус върху обучението по български език на деца и ученици, за които българският език не е майчин, допълнително синхронно обучение за ученици с пропуски в усвояването на учебното съдържание, допълнително обучение и подкрепа за подготовка на учениците за национално външно оценяване, консултиране по учебни предмети и кариерно ориентиране на учениците.
  - Повишаване на езиковата култура и познания чрез изучаването на чужд език и преодоляване на пропуски в обучението, стимулиране на творческите изяви и повишаване на мотивацията за учене, чрез занимания по интереси приоритетно в тематични направления: „Дигитална креативност“, „Природни науки“, „Математика“, „Технологии“, „Изкуства и култура“, „Гражданско образование“, „Екологично образование и здравословен начин на живот“, чужди езици;
  - Обогащане на прилаганите образователни програми и практически занимания за екологично образование, за формиране на екологична култура, съзнание и поведение, запознаване с екологичните закони, защита, управление и разумно използване на природните ресурси, опазване на природната среда и на екологичното равновесие.
  - Грижа за здравето посредством прилагане на ефективни програми за здравно образование, здравословно хранене, първа долекарска помощ, безопасно движение по пътищата.
  - Подобряване на физическата култура чрез подкрепа за провеждането на тренировъчни занимания по видове спорт и на спортни дейности в детските градини/училищата.

Група дейности 2 се реализира на територията на цялата страна чрез системен подход, с хоризонтален териториален обхват, покриващ цялата територия на страната, с фокус върху предучилищното и основно образование (I-VII клас), а при доказана необходимост

на индивидуални потребности за ученици от гимназиален етап, например за НВО в X клас, като подкрепата ще има принос към Европейската гаранция за децата.

3. Превенция и предотвратяване на тормоза и насилието и намаляване агресията в училищата, в т.ч.:

- Провеждането на кампании за толерантност и подобряване на общуването на учениците, както и за въздействие върху вътрешната мотивация, оказване на психологическа подкрепа, насочена към децата и учениците, педагогическите специалисти и родителите, вкл. подкрепа за развиване на позитивен училищен психоклимат;
- Подкрепа за използването на посредници при решаване на конфликт в училище, консултиране на децата/учениците с психолог/педагогически съветник;
- Повишаване на компетентностите на учителите за използване и прилагане на форми и методи на противодействие на тормоза, насилието и др., за създаване на подкрепяща среда в класната стая, за работа с деца и ученици със СОП, работа с родителите, противодействие на негативни прояви като агресията/гнева – разпознаване, причини и превенция;
- Включване на ученици с проблемно поведение в групи за повишаване на социалните умения за общуване и за решаване на конфликти по ненасилствен начин, насочване на детето или ученика към занимания, съобразени с неговите потребности; наставничество;
- Участие на учениците в училищното управление и подкрепа за доброволчески инициативи, както в занимания, развиващи граждански и глобални компетенции, в т.ч. клубове и състезания по дебати и публични речи.

Група дейности 3, се реализира чрез подбор на проекти и е с принос към Европейската гаранция за децата.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), подточка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Деца, ученици, родители, учители, педагогически специалисти и непедagogически персонал; вкл. образователни медиатори; деца и ученици със специални образователни потребности, в риск, с хронични заболявания и с изявени дарби; деца и ученици от маргинализирани групи, като ромите, както и такива търсеци или получили международна закрила и от други уязвими групи (включително настанени в Центрове за настаняване от семеен тип). Деца и ученици с пропуски в усвояването на учебното съдържание, деца и ученици в риск от отпадане от образователната система, родители на деца и ученици от уязвими групи, вкл. роми, лица преждевременно напуснали училище и др.

Участници в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, МК, ММС, институциите в системата на предучилищното и училищното образование, в т.ч. частни детски градини и частни училища, когато е приложимо, обществени съвети към образователните институции, общини, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата, социални партньори в качеството им на участници в дейностите като партньори/асоциирани партньори, когато е приложимо.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), подточка iv) от РОР

Текстово поле [2 000]

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар.1, буква е) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Всички предвидени дейности по процедури по СЦ са насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията.

Дейностите за допълнителна подкрепа за личностно развитие са с фокус работа с деца и ученици със специални образователни потребности (СОП), в риск, с хронични заболявания и изявени дарби. Дейностите за обща подкрепа за личностно развитие са с фокус върху уязвими групи, деца и ученици с обучителни затруднения и ученици в риск от отпадане от образователната система, а при доказана необходимост на индивидуални потребности и на ученици от гимназиален етап. Дейностите за осъществяване на обща подкрепа чрез осигуряване на занимания по интереси за стимулиране на творческите изяви и за повишаване на мотивацията за учене ще обхванат освен уязвими групи, деца и ученици с обучителни затруднения и ученици в риск от отпадане от образователната система, също и по-широк кръг ученици с оглед осигуряване на холистичен подход и приобщаване на основните целеви групи.

Кариерното ориентиране в училищното образование ще бъде насочено към всички ученици с фокус ученици от уязвими групи, застрашени от отпадане от училище, талантиливи ученици, ученици със специални образователни потребности, ученици с проблемно поведение.

При подготовката и изпълнението на всички дейности в процедурите ще се предвиждат и специални мерки за гарантиране на достъпност за хората с увреждания, включително в контекста на информационните и комуникационни технологии.

При изпълнение на дейностите, свързани с обучението на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, което ще се подпомага хоризонтално, ще се гарантира равенството между мъжете и жените.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка v) от РОР

Текстово поле [2 000]

Н/П

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка vi) от РОР

Текстово поле [2 000]

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка vii) от РОР

Текстово поле [1 000]

Н/П

2.1.1.1.2. Показатели

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii), член 8 от ЕФРР, член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 1: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етап на цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
П1	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	ЕСФ +	Преход		ЕЕСО06 Брой на децата на възраст под 18 години	брой	15264	35616
П1	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	ЕСФ +	По-слабо развити		ЕЕСО06 Брой на децата на възраст под 18 години	брой	61057	142466
П1	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	ЕСФ +	Преход		ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	брой	10435	24349
П1	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	ЕСФ +	По-слабо развити		ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	брой	41740	97394
П1	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	ЕСФ +	Преход		ЕЕСО05 Заети, вкл. самостоятелно заети	брой	2238	5223

<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>ЕЕСО05 Заети, вкл. самостоятелно заети</i>	<i>брой</i>	8954	20892
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>ЕЕСО07 брой на младежите на възраст между 18 и 29 години</i>	<i>брой</i>	6095	14222
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>ЕЕСО07 брой на младежите на възраст между 18 и 29 години</i>	<i>брой</i>	24380	56887
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>SOI 1.1.Брой деца и ученици обхванати от механизма за съвместна работа на институциите</i>	<i>брой</i>	2803	6540
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>SOI 1.1.Брой деца и ученици обхванати от механизма за съвместна работа на институциите</i>	<i>брой</i>	11212	26162
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>SOI 1.2.Брой деца и ученици със специални образователни и потребности (СОП), в риск, с хронични заболявания и</i>	<i>брой</i>	1496	3490

					<i>с изявиени дарби</i>			
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>SOI 1.2.Брой деца и ученици със специални образователни и потребности (СОП), в риск, с хронични заболявания и с изявиени дарби</i>	<i>брой</i>	5983	13960
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>SOI 1.3. Брой лица на възраст между 30 и 54 години</i>	<i>брой</i>	1524	3555
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>SOI 1.3. Брой лица на възраст между 30 и 54 години</i>	<i>брой</i>	6095	14222

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii), член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 2: Показатели за резултатите											
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ИД [5]	Показател [255]	Мерна единица	База сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>ЕЕСR02 участници, които при напуска</i>	<i>брой</i>	<i>НП</i>	<i>НП</i>	<i>11416</i>	<i>МОН, УО</i>	

					<i>не на операци ята са ангажи рани с образова ние или обучени е</i>						
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>По- слабо разви ти</i>		<i>ЕЕСR02 участни ци, които при напуска не на операци ята са ангажи рани с образова ние или обучени е</i>	<i>бро й</i>	<i>35956</i>	<i>2019/2 020</i>	<i>45665</i>	<i>МОН , УО</i>	
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>Прех од</i>		<i>ЕЕСR03 участни ци, които при напуска не на операци ята получав ат квалифи кация</i>	<i>бро й</i>	<i>НП</i>	<i>НП</i>	<i>5223</i>	<i>МОН , УО</i>	
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>По- слабо разви ти</i>		<i>ЕЕСR03 участни ци, които при напуска не на операци ята получав</i>	<i>бро й</i>	<i>6165</i>	<i>2019/2 020</i>	<i>20892</i>	<i>МОН , УО</i>	

					<i>ат квалифи кация</i>						
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>Прех од</i>		<i>SRI 1.1.Брой деца и ученици записан и в предучи лично и училищ но образова ние чрез механиз ма за съвмест на работа на инстит уциите</i>	<i>бро й</i>	<i>НП</i>	<i>НП</i>	<i>6193</i>	<i>МОН , УО</i>	
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>По- слабо разви ти</i>		<i>SRI 1.1.Брой деца и ученици записан и в предучи лично и училищ но образова ние чрез механиз ма за съвмест на работа на инстит уциите</i>	<i>бро й</i>	<i>29791</i>	<i>2020</i>	<i>24773</i>	<i>МОН , УО</i>	
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4,</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>Прех од</i>		<i>SRI 1.2.Брой деца и ученици</i>	<i>бро й</i>	<i>НП</i>	<i>НП</i>	<i>32055</i>	<i>МОН , УО</i>	

	<i>пар.1, буква е</i>				<i>от уязвими групи с подобре ни образова телни резулта ти 1 година след участие в операц ята</i>					
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар.1, буква е</i>	<i>ЕС Ф +</i>	<i>По- слабо разви ти</i>		<i>SRI 1.2.Брой деца и ученици от уязвими групи с подобре ни образова телни резулта ти 1 година след участие в операц ята</i>	<i>бро й</i>	<i>95386</i>	<i>2019/2 020</i>	<i>128219</i>	<i>МОН , УО</i>

2.1.1.1.3. Примерна разбивка на програмираните средства (ЕС) в зависимост от вида интервенция (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), viii)

Таблица 1: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	148	7 371 475

Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	148	36 857 375
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	149	13 004 879
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	149	65 024 396
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	154	7 198 129
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	154	35 990 646

Таблица 2: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	01	27 574 483
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	01	137 872 417

Таблица 3: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	33	27 574 483
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	33	137 872 417

Таблица 6: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	06	10 728 579
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	06	53 642 894
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	09	16 845 905

Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	09	84 229 523
-------------	------	------------------	------------------------------	----	------------

Таблица 7: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	02	11 029 793
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква е)	02	55 148 967

* По принцип 40 % за ЕСФ + допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ +, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1.2. Специфична цел по чл. 4, пар. 1, буква ж)¹⁸ — повтаря се за всяка избрана специфична цел или област на подпомагане за приоритетите, различни от техническа помощ

СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) - насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения, в зависимост от нуждите на пазара, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност

2.1.1.2.1. Интервенции по линия на фондовете

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), i), iii), iv), v), vi), vii) от POP;

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка i) от POP; Член 6, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Видовете действия са оценени като съвместими с принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество.

Текстово поле [8 000]

1. Ограмотяване на възрастни, в т.ч.:

- Реинтегриране в образователната система на лица, навършили 16 години, отпаднали от училище и/или без основно образование, чрез дейности за образователна медиация (мотивация за участие в образование, работа на образователни медиатори и др.);
- Организиране и провеждане на курсове за ограмотяване на възрастни, и на курсове за усвояване на учебно съдържание за различните образователни етапи и степени за лица, с ниско образование или без образование в координация с Агенция по заетостта и МТСП, с цел последващо включване във възможности за придобиване на професионална квалификация;
- Популяризиране на необходимостта от повишаване и насърчаване на грамотността и привличане на общественото внимание към ползите от повишаването на грамотността;
- Включване в гъвкави форми за образование на тези, които не са завършили средно образование и осигуряване на условия за втори шанс чрез кариерно ориентиране и консултиране, доброволчество, менторство, др;
- Валидиране на резултати от неформалното обучение и информалното учене чрез оценяване и признаване на съответствието между компетентности, придобити чрез неформално обучение и информално учене, и изискванията за завършване на клас, етап или степен от основно образование.
- Групови/индивидуални дейности за запознаване с професии; определяне на професионалните интереси на представителите на целевите групи и консултиране за самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия за адаптиране на пазара на труда на регионално/местно ниво; проследяване при осъществяване на връзката образование – пазар на труда и др. за подпомагане прехода от образование към реализация на пазара на труда.

Постигнатият положителен ефект от изпълнението на проект „Ограмотяване на възрастни – Фаза 1“ по ОПНОИР показва, че е необходимо да продължи работата с целевите групи

¹⁸ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от регламента за ЕСФ + .

за завършване на основна степен на образование и насочване към по-висока степен на образование. В тази връзка дейностите ще бъдат насочени като се вземат предвид опитът от изпълнение на мерки за ограмотяване на възрастни и повишаване на образованието им чрез целенасочен подход, координиран от МОН и при прилагане на процедура за конкурентен подбор – „Ограмотяване на възрастни – 2“, която се предвижда да приключи през 2023 г. С оглед установената необходимост от по-широко партньорство на регионално ниво при изпълнение на дейностите за участие на възрастни в учене през целия живот и улесняване на достъпа до пазара на труда се налага изводът, че най-подходящ инструмент за реализирането им е подходът за Интегрирани териториални инвестиции. Насърчаване участието в учене през целия живот, чрез подхода ИТИ осигурява допълняемост и демаркация между Програма „Образование“ и Програма „Развитие на човешките ресурси“ – по ПО фокусът е улесняване на достъпа до и повишаване на образованието като необходима предпоставка за реализация на пазара на труда в синхрон с регионалните потребности и образователната структура на местното население, докато ПРЧР се фокусира върху квалификация и преквалификация на безработни и работещи лица за осигуряване на заетост. Демаркацията между двете програми на ниво операция се залага в разработваните от УО указания/насоки за бенефициентите по подхода ИТИ като ще се следи по образователен етап/степен, училище, участие в дейности на целевата група. Дейностите ще допринасят за повишаване на участието на населението на възраст 25-64 г. в образование и обучение; намаляване на преждевременно напусналите образование и обучение; намаляване дела на младежите на възраст 15-29 г., които не работят и не учат.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), подточка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Ученици, младежи, възрастни извън задължителната училищна възраст, родители, учители, педагогически специалисти и друг персонал, лица със специални образователни потребности, младежи и възрастни от маргинализирани групи като ромите, както и такива търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи.

Участниците в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, АЗ, ДАБ, АСП, институциите в системата на училищното образование, общини, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата, социални партньори, когато е приложимо, в качеството им на партньори/асоциирани партньори.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), подточка iv) от POP

Текстово поле [2 000]

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Предвидените дейности по процедурата по СЦ са насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията.

Концентрираните усилия за разширяване на обхвата на образователната система, особено в основната степен, чрез планираните дейности осигуряват условия за равен достъп до

образователна услуга и по-гъвкава проходимост между образователните етапи на регионално ниво и насърчават учене през целия живот. Акцент на планираните дейности е и предотвратяване на преждевременното напускане на образование (18-24 г.) особено по отношение на уязвимите групи и регионите с намаляващи нива на записване в образователната система и висок дял на преждевременно напускащи училище, посредством целенасочен подход и насърчаване на гъвкави програми за втори шанс.

При подготовката и изпълнението на дейностите по процедурата ще се предвиждат и специални мерки за гарантиране на достъпност за хората с увреждания, включително в контекста на информационните и комуникационни технологии.

При организирането и провеждането на курсовете за ограмотяване на възрастни, и на курсовете за усвояване на учебно съдържание за различните образователни етапи и степени за лица, с ниско образование или без образование ще се гарантира равенството между мъжете и жените.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Дейностите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) на приоритет „Приобщаващо образование и образователна интеграция“ се реализират чрез териториален подход (ИТИ).

Конкретните нужди и операции на местно/регионално ниво се определят в Интегрираните териториални стратегии за развитие (ИТСР) на регионите за планиране NUTS 2, одобрени от регионалните съвети за развитие. Дейностите по подхода ИТИ се реализират на база интегрирани концепции, за осъществяване на конкретна цел/приоритет от ИТСР на района. Те се изготвят и изпълняват в партньорство между различни местни заинтересовани страни (общини, НПО, образователни институции и т.н.) съобразно идентифицираните нужди на района. Проекти по ПО в рамките на концепция за ИТИ се реализират координирано с проекти по другите програми, финансиращи концепцията. Чрез принципа на партньорство-сътрудничество между заинтересовани страни/участници в социално-икономическия живот на конкретната територия ще се постигне по-добър фокус на инвестициите.

Координацията, синергията и допълняемостта по подхода ИТИ спазва общи указания за подкрепа на интегрирано териториално развитие на регионите за планиране от ниво 2 със средства от ЕСИФ 2021-2027. Задължително е да има доказан интегриран характер на мерките, особено когато нямат видима връзка помежду си (напр. в концепция с проект за ограмотяването на възрастни в една/няколко общини следва да бъде обвързано взаимодействието му с други проекти от концепцията, напр. за заетост, ремонт на училища, въздействието върху другите общини от региона, т.е. как са свързани отделните проекти финансирани от различни ЕСИФ), за да отговори на заложеното в ИТСР съответствие с Национална концепция за регионално и пространствено развитие. За целта чрез информационни кампании бенефициентите по ИТИ ще бъдат подготвени за структуриране на партньорствата в рамките на ИТСР и представяне на качествени интегрирани проекти.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка vii) от РОР

Текстово поле [1 000]

Н/П

2.1.1.2.2. Показатели

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii), член 8 от ЕФРР, член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 1: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	И D [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
П 1	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕСФ +	Преход		ЕЕСО02 безработни, включително трайно безработни	брой	322	2254
П 1	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕСФ +	По-слабо развити		ЕЕСО02 безработни, включително трайно безработни	брой	1288	9017
П 1	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕСФ +	Преход		ЕЕСО04 неактивни	брой	102	713
			По-слабо развити		ЕЕСО04 неактивни	брой	408	2854
П 1	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕСФ +	Преход		ЕЕСО05 Заети, вкл. самостоятел но заети	брой	58	404

<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>	<i>ЕЕСО05</i> <i>Заети, вкл. самостоятелно заети</i>	<i>брой</i>	<i>231</i>	<i>1616</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>	<i>ЕЕОС09</i> <i>участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниска степен на образование</i>	<i>брой</i>	<i>482</i>	<i>3372</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>	<i>ЕЕОС09</i> <i>участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниска степен на образование</i>	<i>брой</i>	<i>1927</i>	<i>13486</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>	<i>ЕЕСО15</i> <i>малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)</i>	<i>брой</i>	<i>385</i>	<i>2697</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>	<i>ЕЕСО15</i> <i>малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)</i>	<i>брой</i>	<i>1541</i>	<i>10789</i>

Позоване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii) и член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 2: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	База сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>ЕЕСR01 участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа</i>	<i>брой</i>	<i>НП</i>	<i>НП</i>	<i>713</i>	<i>УО</i>	
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>ЕЕСR01 участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа</i>	<i>брой</i>	<i>1873</i>	<i>2020</i>	<i>2854</i>	<i>УО</i>	
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>ЕЕСR03 участници, които при напускане на операцията получават</i>	<i>брой</i>	<i>НП</i>	<i>НП</i>	<i>2697</i>	<i>УО</i>	

					квалификация						
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>ЕЕСR03 участници, които при напускане на операцията получават квалификация</i>	<i>брой</i>	<i>7878</i>	<i>2020</i>	<i>10789</i>	<i>УО</i>	

2.1.1.2.3. Примерна разбивка на програмираните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не е приложимо за ЕФМДР)

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), viii)

Таблица 1: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	151	4 559 117
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	151	22 795 583

Таблица 2: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	01	4 559 117
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	01	22 795 583

Таблица 3: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	08	4 559 117
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	08	22 795 583

Таблица 4: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	09	4 559 117
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	09	22 795 583

Таблица 5: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	02	1 823 647
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	02	9 118 233

* По принцип 40 % за ЕСФ + допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ +, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.1.3. Специфична цел по чл. 4, пар. 1, буква й)¹⁹ — повтаря се за всяка избрана специфична цел или област на подпомагане за приоритетите, различни от техническа помощ

СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)- насърчаване на социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности, като ромите;

2.1.1.3.1. Интервенции по линия на фондовете

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), i), iii), iv), v), vi), vii) от POP;

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка i) от POP; Член 6, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Видовете действия са оценени като съвместими с принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество.

Текстово поле [8 000]

1. Създаване на условия за достъп до образование чрез преодоляване на демографски, социални и културни бариери, в т.ч.:

- Повишаване на уменията на децата и учениците за обучение и общуване в мултикултурна среда, включително психологическа подкрепа и допълнителни обучения за деца/ученици с образователни затруднения, в т.ч. допълнителни обучения по български език, споделяне на културна идентичност и ценности;
- Повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, вкл. образователните медиатори за работа в мултикултурна образователна среда;
- Насърчаване създаването на училищни общности, в които ученици, родители, учители и лидерски екип развиват умения за ефективно и равноправно взаимодействие в мултикултурна образователна среда;
- Подкрепа за интензивна работа с родители: кратки обучения на родители относно техните права и задължения, свързани с образованието на децата им и за формиране у тях на мотивация за активно приобщаване на децата им в системата на предучилищното и училищното образование, в т.ч. чрез участие на образователни медиатори.
- Подкрепа за осигуряване на достъп до качествено образование и за преодоляване на нефинансови бариери в малките населени места и в труднодостъпните райони, чрез осигуряване на транспорт, хранене, ученическо общежитие; мобилност на преподаватели и адаптиране към работна среда в различни райони и с различни групи ученици, вкл. адаптационни програми и социални пакети за млади учители.
- Подкрепа за приобщаваща образователна среда, осигуряване на учебници, познавателни книжки за децата в задължителна предучилищна възраст, учебни пособия и материали; допълнителна работа на педагогическите специалисти с ученици от маргинализирани групи (включително през лятото);
- Подкрепа за ангажиране на местните общности с образователната институция, чрез инициативи като например доброволчески кампании в подкрепа на съответното училище;

¹⁹ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от регламента за ЕСФ + .

2. Комплексни програми на общинско ниво за десегрегация на училищата, превенция на вторичната сегрегация и против дискриминацията, в т.ч.

- Превенция и недопускане на дискриминация в образователните институции в посока обучители и обучаеми, чрез подготовка на практически ръководства, информационни кампании, обучителни семинари, вкл. и за представители на местните власти;
- Насърчаване на десегрегацията на училищата и класните стаи, осигуряване на подкрепяща образователна среда и формиране на подкрепяща обществена среда чрез междуучилищни дейности, подсигуриране на партньорство с местните общности и гражданския сектор, допълнителна работа с учениците в приемните училища, допълнителна работа с родителите и други;
- Преодоляване на негативни обществени нагласи, основани на етнически произход и културна идентичност (включително чрез провеждане на информационни кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност);
- Синергия с Еразъм+ - мобилност на учители, мобилност на ученици, с фокус върху социално слаби и уязвими групи;
- Подготовка и въвеждане на адаптирани учебни материали и помагала за ученици, чийто майчин език е различен от българския език, чрез осъществяване на допълнително подпомагащо езиково обучение по български език в началното училище, заедно с интегрирана езикова подкрепа, целенасочено оказвана по всички предмети, която продължава и в горните класове.
- Организиране на доброволчески кампании в подкрепа на съответното училище;

Десегрегационният подход в образованието е залегнал като ангажимент на национално ниво. МОН провежда системни политики за гарантиране на правото на образование в съответствие с основните принципи в ЗПУО. Групата дейности 2 по ПО се реализират с оглед на ангажиране с процеса на децентрализация за изграждане на капацитета на местната власт и обвързването им с образованието на маргинализираните групи и ще се изпълняват на база доказаните териториални нужди на местно/регионално ниво. Дейностите ще бъдат насочени не само към подкрепа за деца и ученици от уязвими групи, но и към увеличаване на социалните им перспективи чрез съвместното им обучение с деца и ученици от немаргинализирани групи в условията на занимания по интереси, както и към насърчаване на местните общности в политиките за десегрегация. Подкрепата на програмата е насочена към общини с утвърден общински план/стратегия с мерки за интеграция на ромите.

Група дейности 2 допринася за Европейската гаранция за децата.

3. Утвърждаване на интеркултурното образование, чрез култура, наука и спорт, в т.ч.

- Разнообразяване на формите и средствата за ефективно осъществяване на интеркултурно образование, чрез занимания по интереси, съвместни дейности между детски градини и училища с концентрация на деца от уязвими групи, и такива в които няма концентрация на деца от уязвими групи, вкл. обменни визити, екскурзии, зелени училища и др.
- Организиране и провеждане на учебния процес (в детски градини и училища) в реална среда, посредством изнесени занимания в музеи, художествени галерии, културни институции, такива свързани с театралното, танцово, културното и природното наследство, визуалните изкуства, спортни и музикални мероприятия.
- Популяризиране на възможностите за професионално развитие и личностно развитие на учениците посредством образование, чрез организиране на тематични срещи и

беседи на ученици с представители от различни професионални съсловия, учени, хора на изкуството, културни дейци, спортисти.

- Провеждане на културно-образователни инициативи, популяризиращи четенето и грамотността в библиотеки, като част от обучението по образователни направления.
- Развиване на отношение към културата и придобиване на знания относно културното и литературното наследство, четенето, творческото мислене, природните, естествените и точните науки, чрез провеждане на занимания по интереси в извън класна форма и изнесени занимания.
- Подкрепа за интензивна работа за изграждане на общност от активни родители: кратки обучения на родители, свързани с образованието на децата им, включително чрез участие на образователни медиатори.
- Провеждане на информационни кампании, насочени към недопускане на дискриминация, основана на раса, етнически произход или религиозна принадлежност.

Група дейности 3 допринася за Европейската гаранция за децата.

По трите групи дейности на СЦ по чл. 4, пар.1, буква й) се насърчава междуучилищният обмен и споделяне на образователни ресурси, включително съвместни дейности между училища и детски градини с концентрация на уязвими групи и такива без концентрация на уязвими групи, включително обменни визити, екскурзии, зелени училища и др.

Съгласно ЗПУО приобщаващото образование чрез обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие на всяко дете/ученик е съобразно индивидуалните му потребности. За дейностите по СЦ по чл. 4, § 1, буква е) е предвиден холистичен подход с цел развиване на интелектуални, социални, физически, творчески умения на децата/учениците. Акцентът е към повишаване участието на децата/учениците от уязвими групи с различни потребности за намаляване на риска от социална изолация. Дейностите по СЦ по чл. 4, §. 1, буква е) са предвидени за реализация като дългосрочни операции със системен ефект, докато дейностите по СЦ чл.4,§1, буква й) са насочени към конкретни местни нужди за постигане на цели по стратегически/планови документи на териториално ниво. Различните подходи по тези СЦ гарантират, че всяко дете/ ученик ще има осигурен достъп до качествен образователен процес и осигурено участие в предвиденото разнообразие от дейности.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), подточка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Деца, ученици, родители, учители, педагогически специалисти и непедagogически персонал; деца и ученици със специални образователни потребности; деца и ученици от уязвими групи, като ромите, деца и ученици търсещи или получили международна закрила и от други уязвими групи. Деца и ученици с пропуски в усвояването на учебното съдържание, деца и ученици в риск от отпадане от образователната система, родители на деца от уязвими групи, вкл. ромите, лица преждевременно напуснали училище, студенти от уязвими групи и др.

Участници в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, МК, ММС, висши училища и научни организации, институциите в системата на предучилищното и училищното образование, в. т. ч. частни детски градини и частни училища,

когато е приложимо, обществени съвети към образователните институции, общини, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), подточка iv) от POP

Текстово поле [2 000]

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Предвидените дейности по процедурите по СЦ са насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията. При изпълнението им ще бъдат предвидени мерки за противодействие на феминизирането на бедността и дискриминацията въз основа на пола на пазара на труда и в сферата на образованието и обучението.

Дейностите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й) са насочени към деца и ученици от маргинализирани групи за трайното им оставане в образование, чрез подход-отдолу нагоре, който цели премахването на бариерите, които могат да възпрепятстват ученето и участието на всяко едно дете, като активизира участието на целевите групи в единен образователен процес и взаимодействието им с други целеви групи и предвижда комбинирани дейности, които не са насочени единствено към уязвими групи, в които основен акцент е интеркултурното образование, чрез межкултурно взаимодействие в образователна среда, между образователни институции с концентрация на деца и ученици от уязвими групи с такива без концентрация на деца и ученици от уязвими групи. Дейностите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й) имат за цел и усвояването на знания за различните измерения на културните идентичности и позитивното възприемане на различията и интеркултурните отношения, създаващи умения за конструктивни взаимодействия в мултикултурна среда.

При подготовката и изпълнението на дейностите по процедурата ще се предвиждат и специални мерки за гарантиране на достъпност за хората с увреждания, включително в контекста на информационните и комуникационни технологии.

При изпълнение на дейностите, свързани с повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, вкл. образователните медиатори за работа в мултикултурна образователна среда ще се гарантира равенството между мъжете и жените.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Дейностите се реализират чрез териториални подходи (ИТИ, ВОМР) и конкурентен подход на национално ниво. Подход ВОМР се изпълнява при доказани местни териториални нужди, залегнали след анализ в стратегиите на МИГ. ПО финансира мерки от многофондови стратегии за ВОМР, осигурявайки синергия и допълване между програмите, изключително приложимо предвид ролята на заинтересованите страни в процеса на образованието.

Интегриращ елемент по ВОМР е координацията между програмите и функционирането на МИГ на принципа „отдолу-нагоре“, допълващ националната политика в осигуряване достъпа до образование.

Подходът ВОМР се прилага на подрегионално ниво – община, част от община, група от съседни общини, с население между 10 000 и 150 000 жители на територията на цялата страна (вкл. селски райони, територии със специфични характеристики в Националната концепция за пространствено развитие 2013 – 2025 г.) с изключение на градове с население над 30 000 жители, в строителните им граници.

Водещ фонд за ВОМР е ЕЗФРСР. Отношенията между УО на Стратегическия план за развитие на земеделието и селските райони и УО на останалите програми се определят в акт на Министерски съвет. Научените уроци за подхода ВОМР показват необходимост от намаляване на административната тежест – единни правила, координация, опростени разходи, повишен капацитет на МИГ/бенефициенти по ПО.

Подходи ВОМР и ИТИ спазват национални механизми за координация. Проектите се базират на анализи на териториите, идентифицирали нужди и приоритети в СВОМР и ИТСР в сферата на образованието. ПО осигурява мултипликационен ефект за целевата група, допълван от други програми в СВОМР и ИТСР съгласно изискванията на ПО – мерки за интеграция на ромите в одобрен стратегически документ/общински/областен план. УО на ПО участва в разработването на националните документи за координация по ВОМР и ИТИ, изготвя указания за кандидатстване, оценяване, мониторинг, включително отчетност за маргинализираните групи като роми. УО участва в мониторинга на стратегиите по ИТИ и ВОМР.

Междурегионални, транснационални и трансрегионални действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член — 22, параграф 3, буква г), подточка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Н/П

2.1.1.3.2. Показатели

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii), член 8 от ЕФРР, член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 1: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична на цел	Фонд	Категория региони	ИД [51]	Показател [255]	Мерна единица	Етап на цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)

<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>ЕЕСО05 Заети, вкл. самостоятелно заети</i>	<i>брой</i>	<i>143</i>	<i>998</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>ЕЕСО05 Заети, вкл. самостоятелно заети</i>	<i>брой</i>	<i>774</i>	<i>5420</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)</i>	<i>брой</i>	<i>2544</i>	<i>17806</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>ЕЕСО15 малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)</i>	<i>брой</i>	<i>10867</i>	<i>76066</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>SOI1.4.Брой училища обхванати в дейности за десегрегация по програмата</i>	<i>брой</i>	<i>10</i>	<i>69</i>
<i>П1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>SOI1.4.Брой училища обхванати в дейности за десегрегация по програмата</i>	<i>брой</i>	<i>40</i>	<i>276</i>

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii) и член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 2: Показатели за резултатите											
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	База сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>ЕЕСR03 участници, които при напускане на операцията получават квалификация</i>	<i>брой</i>	<i>НП</i>		<i>998</i>	<i>УО</i>	
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>ЕЕСR03 участници, които при напускане на операцията получават квалификация</i>	<i>брой</i>	<i>3600</i>	<i>2020</i>	<i>5421</i>		
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>Преход</i>		<i>SRI 1.1. Брой деца и ученици от уязвими</i>	<i>брой</i>	<i>НП</i>	<i>НП</i>	<i>8464</i>	<i>УО</i>	

					<i>групи с подобрени образователни резултати 1 година след участие в операцията</i>					
<i>П 1</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)</i>	<i>ЕСФ +</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>SRI 1.1. Брой деца и ученици от уязвими групи с подобрени образователни резултати 1 година след участие в операцията</i>	<i>брой</i>	<i>3292</i>	<i>2020</i>	<i>38214</i>	

2.1.1.3.3. Примерна разбивка а програмираните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), viii)

Таблица 1: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	154	6 060 188
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	154	37 128 588

Таблица 2: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	01	6 060 188
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	01	37 128 588

Таблица 3: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	08	5 020 133
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	08	5 942 167
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	16	1 497 160
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	16	13 474 440
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	33	2 910 771
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква й)	33	14 344 104

Таблица 4: Измерение 6 — Допълнителни тематични области във връзка с ЕСФ+					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква й)	06	4 990 941
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква й)	06	31 782 354
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква й)	09	1 069 247
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква й)	09	5 346 234

Таблица 5: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 1	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар.1, буква й)	02	2 424 075
Приоритет 1	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар.1, буква й)	02	14 851 435

* По принцип 40 % за ЕСФ + допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ +, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.2. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

ПРИОРИТЕТ 2 – МОДЕРНИЗАЦИЯ И КАЧЕСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО

☐ Това е приоритет, насочен към младежката заетост
☐ Това е приоритет, насочен към иновативни дейности
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, подточка х) от Регламента за ЕСФ+*
☐ Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+
☐ Това е приоритет, предназначен за специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), подточка viii) от Регламента за ЕФРР и Кохезионния фонд
☐ Това е приоритет, предназначен за специфичната цел за свързаност на ИКТ, посочен в член 3, параграф 1, буква а), подточка v) от Регламента за ЕФРР и Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2..

2.1.3.1. Специфична цел по чл. 4, пар. 1, буква д)¹ — повтаря се за всяка избрана специфична цел за приоритети, различни от техническа помощ

СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) - Подобряване на качеството, приобщаващия характер, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда, включително чрез валидиране на неформалното и самостоятелното учене, така че да допринасят за придобиването на ключови компетентости, в т.ч. предприемачески и цифрови умения също и чрез насърчаване на въвеждането на дуални системи на обучение и чиракуване

Интервенции по линия на фондовете

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), i), iii), iv), v), vi),vii) от POP

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка i) от POP; Член 6, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Видовете действия са оценени като съвместими с принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество.

Текстово поле [8 000]

1. Ефективно прилагане на компетентностния модел, чрез въвеждане на училищни методически планове за действие за развитие на ключови компетентности, в т.ч.:

¹ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от регламента за ЕСФ + .

- Модернизиране на методите на преподаване и оценяване, адаптиране/разработване и прилагане на компетентностно базирани учебни материали и помагала и осъществяване на междупредметни връзки, вкл. за насърчаване на инициативност и предприемчивост и интегрално свързаната с тях финансова грамотност, умения за учене, социални и граждански компетентности, културна компетентност и умения за изразяване чрез творчество, умения за подкрепа на устойчивото развитие и за здравословен начин на живот и спорт;
- Подготовка на изпитни материали за вътрешно оценяване и за национално външно оценяване и развитие на система от инструменти за измерване на постигането на основни резултати от обучението, вкл. използване на цифрови платформи с цел проследяване на напредъка на отделния ученик, индивидуализация на обучението му и управление на процеса на развиване на знанията и уменията му;
- Целеви обучения за актуализиране на знанията, методическите и практическите им умения за повишаване на квалификацията на учителите, училищните лидери и РУО експертите за прилагане на компетентностния подход и на ценностно-ориентиран подход в образователния процес, вкл. за повишаване на лидерските умения;
- Изграждане на проактивен и предприемачески начин на мислене, насърчаване на културата на взаимопомощ, спортсменство, трансфер на знания (knowledge transfer) и добри практики; създаване на условия и подкрепа на екипната работа на учителите за разширяване обхвата на училищните методически планове за действие за развитие на ключови компетентности чрез прилагане на концепцията за споделяне на ресурси;
- Изграждане на Професионални учещи се общности.

2. Дигитална трансформация на училищното образование в т.ч. ПОО, чрез:

- Внедряване на иновативни решения в общото училищно образование, вкл. въвеждане на софтуерни решения за анализ и оценяване на образователните резултати, основани на използване на компютърно моделиране, алгоритми и изкуствен интелект; въвеждане на инструменти за персонализация на ученето; интегриране на наложени платформи за обучение (от разстояние в електронна среда) и надграждане на създадената библиотека с електронни ресурси и съдържание за учене и преподаване;
- Анализ на съществуващите практики, евентуални нормативни промени, обучение и въвеждане на подходящи формати за обмен на опит между учители и училища и надграждане на капацитет за подобряване на условия за максимално ефективно преподаване и учене във виртуална среда и виртуални класни стаи, за провеждане на обучение от разстояние в електронна среда и прилагане на хибридна и смесена форма на обучение (blended learning/1:1 модел);
- Подкрепа на дигиталната трансформация чрез повишаване на дигиталните компетентности и умения на педагогическите специалисти, учениците и

родителите чрез обучения и информационни кампании за опасностите в интернет, отрицателния ефект на фалшивите новини и др;

- Подкрепа за осигуряване на цифрово приобщаване, в т.ч. обучение на ученици от маргинализирани групи, вкл. роми, за придобиване на умения за обучение от разстояние в електронна среда, осигуряване на технически средства за целите на обучението, като се надградят мерките, реализирани по REACT-EU и др.;
- Надграждане на мерките за създаване на Национална STEM среда по Националния план за възстановяване и устойчивост, чрез подкрепа за практическа работа на ученици в лабораторна среда за натрупване на знания и умения, свързани с природни науки, математика и информатика, добавена виртуална реалност, работа в екип, аналитично и критично мислене, използване на научноизследователски методи и подходи, създаване на практически решения за решаване на проблеми;
- Синхронизиране и консолидация на съществуващите вътрешни информационни системи и бази данни в системата на образованието чрез въвеждане на специализирани софтуерни решения за интегриране, проследяване, анализ и оценяване на ключови данни и индикатори за развитието на образованието;
- Развиване на капацитет на ниво училище, РУО и ключови експерти и ръководители в системата чрез обучения за събиране на данни за образователната система и образователните резултати на учениците, и за формулиране на решения на база на данни и анализ, експертна подкрепа и осигуряване на нужната техническа обезпеченост.

Дейностите по ПО ще надградят подкрепата по проект „Образование за утрешния ден“ и проект „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“ по ОПНОИР като поставят фокус върху въвеждане на цифрови решения за мониторинг на образователните резултати и персонализиране на образованието; осигуряване на плавен преход от присъствено към дистанционно обучение и обратно, когато това е необходимо; създаване на пълна отворена база данни с образователно съдържание, осигуряваща достъп до висококачествено вътрешно създадено или външно цифрово образователно съдържание; приобщаващо дигитално образование чрез подобряване на дигиталните умения за използване и създаване на цифрово образователно съдържание за учители, деца и родители с фокус върху уязвимите групи. Дейностите ще насърчават партньорството между родителите и училищата, както и между институциите в системата на училищното образование и външни експертни организации. Цифрово учебно съдържание по професионална подготовка в ПОО ще се разработва по Приоритет 3 на ПО.

С оглед очакваното въздействие и предвид кризата с COVID-19 е необходимо прилагането на системен подход в изпълнението на предвидените дейности, с оглед осигуряване на равен достъп до обучение от разстояние в електронна среда и национално покритие на интервенциите.

3. Подкрепа за ученици с таланти, като

- Дейности за подготовка на ученици с таланти за участие в регионални кръгове на конкурси, олимпиади и състезания;
- Подпомагане на ученици с таланти за участие в национални кръгове на конкурси, олимпиади и състезания в областта на културата, спорта, STEAM и чуждите езици чрез предоставяне на стипендии и провеждане на тренировъчни лагери и летни академии.

Дейностите по ПО са насочени към подготовка на ученици от училища, разположени предимно в селски и градски сегрегирани райони, които не са представени или са недостатъчно представени в състезания и олимпиади. Целта на подкрепата по програмата е да насърчи учениците от такива училища да демонстрират таланти в областта на културата, спорта, STEAM и чуждите езици и да стимулира стремежа към постигане на по-високи резултати в обучението в училище, за разлика от подкрепата по Национална програма „Ученически олимпиади и състезания“, която е насочена към ученици с вече изявени таланти в различни области.

4. Подкрепа за създаване и прилагане на култура за иновации, иновативни детски градини и училища, в т.ч.:

- Разработване и прилагане на иновативни учебни пакети, иновативни инструменти и модели в организацията и съдържанието на обучението в детските градини и училищата, вкл. иновативни методики за оценяване и подобряване на образователните резултати на децата и учениците;
- Обучение на педагогическите специалисти за прилагане на образователни иновации в предучилищното и училищното образование, занимания по интереси на ученици в областта на STEAM и за надграждане на знанията и уменията, насочени към прехода към зелена икономика и допълнителни занимания на деца за разумното и устойчиво ползване на енергията, иновативни методи на преподаване и учене, иновативни модели за оценка на образователните резултати и въвличане на иновативна учебна среда в учебния процес;
- Създаване на мрежи за промяна на образователната среда и насърчаване споделянето на ресурси между детските градини и между училищата;
- Създаване и прилагане на пакет от методи и инструменти за проследяване, анализ и оценка и мултиплициране на добрите иновационни практики, вкл. създаване на мрежи за споделяне на опит между образователните институции и развиване на капацитета им да правят самооценка и да боравят с данни, за да подобряват практиките си;
- Целеви обучения, насочени към създаване на образователни нововъведения и основаващи се на съвременни методики като „дизайн мислене“, „световно кафене“ и др., вкл. с участието на родители, деца и ученици за насърчаване на управленското и образователното предприемачество и иновации в предучилищното и училищното образование.

5. Дейности в подкрепа на обновяване и осигуряване качество на работната сила в образованието чрез утвърждаването на алтернативен достъп към учителската професия, и чрез подкрепа за новопостъпващите учители и директори на образователни институции, в т.ч.:

- Иновативни пътеки за достъп на висококвалифицирани специалисти до учителската професия, вкл. мерки за преодоляване на административните бариери, възпрепятстващи достъпа им, с оглед преодоляване липсата на кадри по определени учебни предмети и населени места;
- Алтернативни мерки за повишаване на интереса на специалисти от различни области към преподавателската дейност в училище;
- Реализиране на подходи за подкрепа и задържане на новопостъпващите учители в системата на предучилищното и училищното образование чрез развиване капацитета на директорите, в т.ч. на новоназначени такива, създаване и реализиране на програми за наставничество на новите учители и мрежи за обмен на опит между образователните институции.

Дейностите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) при необходимост осигуряват и подобряване на учебната среда в училище. Мерките за повишаване на знанията и създаване на умения за преход към зелена икономика са включени в ПО като хоризонтален елемент.

Хоризонталните мерки за приобщаване на маргинализираните групи, вкл. ромите, ще бъдат реализирани чрез прилагане на вече разработените по ОПНОИР инструментариуми.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), подточка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Деца, ученици и родители, в т.ч. от уязвими и от маргинализирани групи, вкл. ромите, педагогически специалисти и непедagogически персонал, вкл. образователни медиатори.

Участници в образователния процес, МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, МК, ММС, институциите в системата на предучилищното и училищното образование, в т.ч. частни детски градини и училища, когато е приложимо, обществени съвети в образователни институции, общини, неправителствени организации с доказан опит и експертиза в сферата, висши училища и научни организации.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), подточка iv) от POP

Текстово поле [2 000]

В процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Образователната система търси устойчиви и ефективни решения за успешно включване и трайно приобщаване на всяко дете/ученик, независимо от регионалните особености, социално-икономическия статус на семейството и майчиния език. Подкрепата, насочена към образователните институции и участниците в образователния процес (педагогически

специалисти, непедagogически персонал, ученици и родители) ще бъдат предвидени и действия, насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията.

Преодоляване на образователните и социално-икономическите неравенства чрез насърчаване на придобиването на дигитални умения, необходими за осъществяването на обучение от разстояние в електронна среда, включително работа с образователни платформи и ресурси за ученици, родители, образователни медиатори, социални работници или помощници на учителя, с което да се гарантира обхващането на ученици от уязвими и от маргинализирани групи, включително роми, в това число на живеещите в малки населени места или в обособени квартали.

Дейностите, свързани с повишаване на капацитета и квалификацията на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал, вкл. образователните медиатори, за работа в мултикултурна образователна среда, ще се осъществяват при спазване на принципа на равенство между мъже и жени.

Посочване на специфичните целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Н/П

Междурегионални, транснационални и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Н/П

2.1.3.1.1. Показатели

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), ii), член 8 от ЕФРР, и член 23, параграф 2 от регламента за ЕСФ+

Таблица 1: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регионални	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етапна цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)

<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>Преход</i>	<i>ЕЕС О06</i>	<i>Брой на децата на възраст под 18 години</i>	<i>брой</i>	<i>41 754</i>	<i>91 895</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>По-слабо развити</i>	<i>ЕЕС О06</i>	<i>Брой на децата на възраст под 18 години</i>	<i>брой</i>	<i>125 263</i>	<i>275 686</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>Преход</i>	<i>ЕЕС О07</i>	<i>Участници и на възраст 18-29 години</i>	<i>брой</i>	<i>4 782</i>	<i>10 627</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>По-слабо развити</i>	<i>ЕЕС О07</i>	<i>Участници и на възраст 18-29 години</i>	<i>брой</i>	<i>14 346</i>	<i>31 881</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>Преход</i>		<i>Брой на участниците между 30 и 55 години</i>	<i>брой</i>	<i>19 129</i>	<i>42 508</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>По-слабо развити</i>		<i>Брой на участниците между 30 и 55 години</i>	<i>брой</i>	<i>57 385</i>	<i>127 523</i>

<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>Преход</i>	<i>ЕЕС О15</i>	<i>Малцинства (включително маргинализираните общности като ромите)</i>	<i>брой</i>	<i>5 140</i>	<i>11 423</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>По-слабо развити</i>	<i>ЕЕС О15</i>	<i>Малцинства (включително маргинализираните общности като ромите)</i>	<i>брой</i>	<i>15 421</i>	<i>34 269</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>Преход</i>	<i>ЕЕС О05</i>	<i>Заети, включително самонаети</i>	<i>брой</i>	<i>4 791</i>	<i>12 757</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>По-слабо развити</i>	<i>ЕЕС О05</i>	<i>Заети, включително самонаети</i>	<i>брой</i>	<i>14 372</i>	<i>38 274</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>Преход</i>		<i>Брой училища, въвели методически планове за действие за развитие на ключови</i>	<i>брой</i>	<i>108</i>	<i>360</i>

					<i>компетен тности</i>			
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>По- слабо разв ити</i>		<i>Брой училища, въвели методичес ки планове за действие за развитие на ключови компетен тности</i>	<i>брой</i>	<i>324</i>	<i>1 079</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>Прех од</i>		<i>Брой образоват елни институц ии, разработи ли иновативн и обучителн и пакети</i>	<i>брой</i>	<i>27</i>	<i>38</i>
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>ЕС Ф+</i>	<i>По- слабо разв ити</i>		<i>Брой образоват елни институц ии, разработи ли иновативн и обучителн и пакети</i>	<i>брой</i>	<i>79</i>	<i>114</i>

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii) и член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 2: Показатели за резултатите

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментари [200]
П 2	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕСФ +	Преход	ER03	участници, които при напускане на операцията получават квалификация	брой	10 889	2020	155 123	УО	
П 2	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕСФ +	Послаборазвити	ER03	участници, които при напускане на операцията получават квалификация	брой	32 669	2020	465 369	УО	
П 2	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕСФ +	Преход		подобрените образователни резултати на подкрепените деца и ученици	процент	10	2020	10	УО	

<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>Е С Ф +</i>	<i>По-слабо развити</i>	<i>подобре ни образователни резултати на подкрепените деца и ученици</i>	<i>процент</i>	<i>10</i>	<i>2020</i>	<i>10</i>	<i>УО</i>	
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>Е С Ф +</i>	<i>Преход</i>	<i>Дял на училищата, които изпълняват методически планове за действие с разширена група ключови компетентности 2 години след въвеждането им</i>	<i>процент</i>	<i>21</i>	<i>2021</i>	<i>80</i>	<i>УО</i>	
<i>П 2</i>	<i>СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)</i>	<i>Е С Ф +</i>	<i>По-слабо развити</i>	<i>Дял на училищата, които изпълняват методически планове</i>	<i>процент</i>	<i>21</i>	<i>2021</i>	<i>80</i>	<i>УО</i>	

					за действие с разширена група ключови и компетентности 2 години след въвеждането им					
П 2	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Преход		Брой потребители на разработените иновативни обучителни пакети	брой	33 592	2020	23 712	УО
П 2	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	По-слабо развити		Брой потребители на разработените иновативни обучителни пакети	брой	100 776	2020	71 136	УО

2.1.3.1.2. Примерна разбивка на програмираните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), viii)

Таблица 1: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 2	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	145	14 846 847
Приоритет 2	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	145	74 234 235
Приоритет 2	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	149	15 818 933
Приоритет 2	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	149	79 094 667
Приоритет 2	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	154	2 390 390
Приоритет 2	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	154	11 951 952

Таблица 2: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 2	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	01	33 056 171
Приоритет 2	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	01	165 280 854

Таблица 3: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
-------------	------	-------------------	----------------	-----	------------

Приоритет 2	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	33	33 056 171
Приоритет 2	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	33	165 280 854

Таблица 4: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 2	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	09	33 056 171
Приоритет 2	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	09	165 280 854

Таблица 5: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 2	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	02	13 222 468
Приоритет 2	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	02	66 112 342

* По принцип 40 % за ЕСФ + допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ +, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.4. Наименование на приоритета [300] (повтаря се за всеки приоритет)

ПРИОРИТЕТ 3 – ВРЪЗКА НА ОБРАЗОВАНИЕТО С ПАЗАРА НА ТРУДА

Това е приоритет, насочен към младежката заетост

Това е приоритет, насочен към иновативни дейности

Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, подточка х) от Регламента за ЕСФ+*

Това е приоритет, насочен към подкрепата за най-нуждаещите се лица съгласно специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква л) от Регламента за ЕСФ+

Това е приоритет, предназначен за специфичната цел за градска мобилност, посочена в член 3, параграф 1, буква б), подточка viii) от Регламента за ЕФРР и Кохезионния фонд

Това е приоритет, предназначен за специфичната цел за свързаност на ИКТ, посочен в член 3, параграф 1, буква а), подточка v) от Регламента за ЕФРР и Кохезионния фонд

* Ако е маркирано, преминете към раздел 2.1.1.2

2.1.3.1. Специфична цел по чл. 4, пар. 1, буква д)² — повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ

СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) - Подобряване на качеството, приобщаващия характер, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда, включително чрез валидиране на неформалното и информалното учене, така че да допринасят за придобиването на ключови компетентности, включително предприемачески и цифрови умения, също и чрез насърчаване на въвеждането на дуални системи на обучение и чиракуване

2.1.4.1.1. Интервенции по линия на фондовете

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), и), iii), iv), v.) vi),vii) от POP;

*Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка i) от POP;
Член 6, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+*

Видовете действия са оценени като съвместими с принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество.

Текстово поле [8 000]

1. Адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда:

- Разработване и прилагане на нов Списък на професиите за професионално образование и обучение (СППОО), Държавни образователни стандарти (ДОС), учебни планове и програми, национални изпитни програми вкл. междусекторни програми по определени сектори, и др., чрез въвеждане на секторен подход и използване на секторни формати (Секторни съвети на уменията) за съвместна работа между училища и други доставчици на ПОО, бизнеса и други институции;
- Разработване и въвеждане на пред-професионално обучение, гъвкави пътеки, микро-квалификации и кредити в ПОО с цел мобилност и проходимост между професии и сектори и между образователни нива;

² С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от регламента за ЕСФ + .

- Разработване и въвеждане на компетентностни профили на учители и преподаватели по професионална подготовка и обучението им по специфични за професията умения;
- Съвместно разработване и въвеждане на образователни материали по професионална подготовка за важни за икономиката на региона и пазара на труда сектори с иновативно цифрово и интерактивно учебно съдържание, използване на изкуствен интелект, виртуална реалност и смесено обучение (blended learning).

Група дейности 1 ще се допълва от дейностите за създаване и финансиране на тристранни секторни фондове за квалификация и преквалификация на работната сила в рамките ПРЧР чрез прилагане на актуализираните по ПО списък на професиите (СППОО), държавни образователни стандарти (ДОС) и др. при предоставяне на професионално обучение на заети лица, финансирани от посочените фондове.

По приоритет 3 ще се подкрепя единствено разработването и въвеждането на дигитално образователно съдържание по професионална подготовка, а не по общообразователната подготовка в ПОО, което е предмет на подкрепа по Приоритет 2 на ПО.

2. Подкрепа за развитие на умения за професиите на настоящето и бъдещето:

- Подкрепа за участие на преподаватели по професионална подготовка от бизнеса, публичния и неправителствения сектор, науката и технологиите и на млади педагогически специалисти в провеждането на допълнителни занимания по професионална подготовка и осигуряване на менторски и въвеждащи модулни обучения за включването им в ПОО;
- Квалификация на педагогическите специалисти по професионална подготовка, чрез специализирани обучения за повишаване на дигиталните им и други умения, свързани с прехода към цифрова и зелена икономика синия растеж, индустрия 5.0 и ИСИС;
- Подкрепа за подобряване на трансверсалните и ключовите компетентности по професионална подготовка на учениците, предприемачески умения и финансова грамотност на учениците с участието на работодатели, преодоляване на идентифицирани дефицити по общообразователни предмети;
- Дейности по кариерно и професионално ориентиране на ученици и провеждане на информационни кампании за повишаване привлекателността на ПОО и засилване на връзката ученици/родители-работодатели-училище-местна власт;
- Допълнителна професионална подготовка, чрез подкрепа за учебно- тренировъчни фирми и допълнителни практики в реална работна среда.

3. Подкрепа за Центровете за високи постижения в ПОО

- Разработване на училищни учебни планове и програми;
- Прилагане на иновативни методи на преподаване и учене: проектно-ориентирано обучение, междудисциплинарен подход, провеждане на стажове, практики, летни академии, инкубатори за предприемачи и др. за придобиване на високо-технологични умения;
- Дейности на ЦВП в партньорство с бизнеса, висши училища за продължаваща квалификация на учители и преподаватели, чрез провеждане на формати „бизнесът

обучава“, майсторски класове с топ-преподаватели, както и бизнес и научни академии с изявени специалисти;

- Дейности на ниво ЦВП по идентифициране на потребностите и организиране на план-приема; прилагане на индикаторна рамка за качество и анкетни проучвания от механизма за проследяване на завършващите ученици, включени в дейности на Центъра;
- Подкрепа за насърчаване на партньорства/мрежи с висши училища, научни и изследователски организации и бизнеса, развиващи дейност в сходни области и професионални направления за ориентиране към НИРД на учениците и за засилване на връзката между ПОО, висшето образование и науката и бизнеса чрез участие в прояви, школи, съвместни проекти и др.;
- Дейности за информация и комуникация, провеждане на училищни и регионални състезания по професии, Седмица на професионалните умения и др.;
- Подкрепа за международно сътрудничество с други ЦВП в ПОО и техните мрежи, чрез ползване на платформи за онлайн учебно съдържание, съвместни обучителни програми или практики и др., осигуряване на синергия с „Еразъм+“, в т. ч. чрез допълваща подкрепа.

Националният план за възстановяване и устойчивост ще подкрепи мерки за ремонт, реконструкция, оборудване на ЦВП, а успоредно по ПО ще се реализират меките мерки. Дейностите за идентифициране на потребностите и прилагане на механизъм за проследяване на завършващите ученици, включени в дейности на Центъра, ще се допълват от предвидените в ПРЧР инструменти и модели на секторно и фирмено ниво за стратегическа оценка на потребностите от работна сила.

4. Развитие на дуалната система на обучение в ПОО, в т.ч.

- Допълнителна професионална подготовка за учениците от първи гимназиален етап, информационни кампании, обучения на учители и наставници, кариерно ориентиране, пробно стажуване с фокус към цифрова, зелена икономика, син растеж, индустрия 5.0 и ИСИС.

5. Въвеждане на форми на дуално обучение в приложими специалности във висшето образование, в т.ч.:

- Създаване на условия за въвеждане на дуално обучение във ВО, отчитайки международния опит, нагласите на бизнеса и ВУ чрез подготовка на нормативни документи, методики, ръководства, обучителни материали, образци на споразумения между висши училища, работодатели и обучаеми за въвеждане на дуално обучение с участието на социалните партньори;
- Пилотно въвеждане на дуалното обучение във ВО и на други форми за съвместно обучение (инкубатори, пре-акселератори, менторски програми, иновационни лагери, летни школи, кариерни събития и др.) в пилотни области като например технически, компютърни, инженерни, транспортни науки, в т.ч. с участието на работодатели. Обучения за преподаватели и наставници.

6. Професионално ориентиране на студентите чрез практики и развитие на предприемачески умения, в т.ч.:

- Разработване и внедряване на система за проследяване на дипломираните висшисти, подкрепа на клубовете на завършилите, създаване на платформа за обмен на опит и подкрепа;

- Обучение на преподаватели във ВУ за повишаване на проектната компетентност за работа в европейски и други проекти и мрежи, вкл. в мултикултурна и многоезикова среда; за създаване на условия и въвеждане на образователни програми за насърчаване на предприемачеството и уменията за работа на студентите, чрез организиране на интер-, между- и трансдисциплинарни студентски екипи в партньорство между университетите, бизнеса и неправителствения сектор;
- Обучение на студенти за формиране на предприемачески нагласи, умения и компетентност, в т.ч финансова грамотност и лични финанси, планиране и управление на проекти, разбиране за икономиката, зелени технологии, енергийна ефективност и околна среда, качество на живот, биоикономика и здраве, нови технологии и индустрии и др.;
- Насърчаване на образователното предприемачество и иновациите във ВУ, стимулиране на социално ангажираните дейности на студентите и преподавателите в рамките на региона, чрез създаване на клубове за социално предприемачество и иновации, разработване на програми за подпомагане на стартап компании на студенти и подкрепа за стартиране на собствен бизнес или друг вид предприемаческа дейност от страна на студенти, докторанти и преподаватели във висшите училища, актуализиране на учебните програми с оглед развиване на умения за образователно/социално предприемачество и др.
- Провеждане на допълнителни студентски практики във ВУ, научни организации и работодатели, на база оценка на кариерното ориентиране на студентите.

7. Утвърждаване на компетентностния подход по важни за икономиката на региона и пазара на труда професионални направления, в партньорство с бизнеса, разширяване на дигиталните компетентности и дигиталното образователно съдържание във ВО, чрез:

- Въвеждане на компетентностно базирани съвместни програми, вкл. за продължаващо обучение между ВУ и работодателите по важни за икономиката на региона и пазара на труда професионални направления – интердисциплинарни, със споделени ресурси и предвиждащи издаване на съвместни дипломи, чрез засилване на интердисциплинарния подход при подготовката на учебните планове и програми, въвеждане на интердисциплинарно обучение и включване на преподаватели от различни научни области и професионални направления, включително за съвместно обучение на студенти между ВУ и научни организации;
- Въвеждане на електронно базирани програми и качествено дигитално образователно съдържание по важни за икономиката на региона и пазара на труда професионални направления, като дигитални библиотеки и ресурси на ниво висше училище;
- Краткосрочна мобилност и стажове на студенти и преподаватели във висши училища и научноизследователски организации – за повишаване на квалификацията и обмяна на опит във връзка с нововъведените съвместни и дигитални програми, чрез допълняемост с програма Еразъм + и фокус върху студенти от уязвими групи;
- Развиване на дигиталните и специализираните чуждоезикови умения на студентите и преподавателите, чрез допълнителни обучения;

- Привличане на преподаватели от чужбина и на изявени учени и практики от бизнеса и публичната администрация в академичните часове;
- Прилагане на модел за валидиране на резултати от предходно неформално и информално учене, съвместно с бизнеса, основан на дневния ред на Европейското пространство за висше образование.

8. Достъп на уязвими групи, групи в неравностойно положение и непедagogически персонал до висше образование

- Допълнителни обучения на непедagogически персонал със средно образование, вкл. образователни медиатори, ученици от трудно достъпни или слабо развити райони и ученици от уязвими групи за кандидатстване и включване във висше образование; осигуряване на учебни материали и пособия за кандидатстване, и др. и популяризиране възможностите и условията на прием и обучение във висшите училища, като напр. информационни и доброволчески кампании, „отворени врати“ и др.;
- Разработване и внедряване на модели за социално включване и адаптация на различни групи студенти, в т.ч. менторство/тьюторство; работа с представители на академичната и студентската общност и др.;

Подкрепата ще осигурява балансирано териториално разпределение, насърчаващо участието на регионалните ВУ, които обучават студенти по важни за икономиката на региона и пазара на труда професионални направления. При дейностите за актуализиране на учебните планове и програми ще бъде поставен фокус към повишаване на знанията и създаване на умения за преход към зелена икономика.

Дейностите за въвеждане на дистанционни програми и качествено дигитално образователно съдържание ще допълват мерките в Приоритетно направление 1 от Приоритет 2 на ПНИИДИТ, насочени към подкрепа за прилагане на модерни системи за управление и контрол във висшите училища и подкрепа за създаване на облачна система за обмен на данни между различни електронни платформи и ресурси на национално ниво.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), подточка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Ученици, педагогически специалисти, непедagogически персонал, в т. ч. образователни медиатори, преподаватели по професионална подготовка, наставници, родители, студенти, докторанти, преподаватели във висшето образование, представители на маргинализирани групи, вкл. хора с увреждания и роми;

Висши училища, БАН, ССА, научни организации с акредитация за провеждане на обучение в образователната и научна степен "доктор", МОН и второстепенните му разпоредители с бюджет, училища, обучаващи в гимназиален етап на средно образование, в т.ч. частни училища, когато е приложимо;

Работодатели, национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, браншови и професионални организации, Национална агенция за професионално образование и обучение, общини, НПО.

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), подточка iv) от POP

Текстово поле [2 000]

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация. Предвидените дейности по процедурата по СЦ са насочени към гарантиране на равенството, приобщаването и недискриминацията.

При изпълнението на дейностите по СЦ с фокус към маргинализирани групи, групи в риск и роми се предвижда предоставяне на възможности за интегриран подход за преодоляване на бариерите пред обучението – социални и учебни дефицити, мерки за предотвратяване на отпадане, осигуряване на гъвкави пътища за връщане към обучението и възможности за по-индивидуализирано обучение, мостови програми и по-кратки пътеки към пазара на труда. Преодоляването на всички форми на дискриминация, неравенство и неравностойно положение по отношение на достъпа до образование ще бъде осигурено чрез създаване на условия за включване във висшето образование на ученици и лица в неравностойно социално-икономическо положение (от маргинализирани групи, вкл. хора с увреждания и роми), в т.ч. на живеещите в селски или сегрегирани райони. Специален фокус ще има и върху достъпа до висше образование на образователните медиатори, като по този начин бъдат насърчени да станат педагози/психолози/социални работници. Така ще се допринесе за решаване на един от най-големите дефицити по отношение на образователното включване – повече учители-роми (турци и т.н.), които могат да са силен мотивиращ фактор за преодоляване на предразсъдъците в образователната система срещу уязвими и маргинализирани групи, в т.ч. хора с увреждания и роми и повишаване на доверието им към системата. При подготовката и изпълнението на дейностите ще се предвиждат и специални мерки за гарантиране на достъпност за хората с увреждания, включително в контекста на информационните и комуникационни технологии.

При прилагането на мерките по СЦ, с които ще осигури подкрепа за достъпа до висше образование за по-широк кръг млади хора и ще подобрят условията за реализацията им на пазара на труда, ще се гарантира спазването на принципа за равенството между мъжете и жените.

Посочване на специфични целеви територии, включително планираното използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Дейностите ще се реализират чрез централизиран подход и/или конкурентни процедури. Дейността, свързана с развитие на дуалната система на обучение в ПОО, с оглед установената необходимост от по-широко партньорство на регионално ниво, ще се изпълнява чрез подхода за Интегрирани териториални инвестиции. Конкретните нужди и операции на местно и регионално ниво ще бъдат определени в Интегрираните териториални стратегии за развитие (ИТСР) на регионите за планиране от ниво 2, одобрени от регионалните съвети за развитие. Определената дейност по програмата в рамките на подхода ИТИ ще се реализира въз основа на интегрирани концепции, които ще бъдат изготвяни и изпълнявани в партньорство между различни местни

заинтересовани страни (общини, НПО, образователни институции, работодатели и т.н.), с оглед постигане на максимален ефект върху съответната територия. Всяка концепция ще включва набор от взаимосвързани и допълващи се проекти/проектни идеи, насочени към територия с общи характеристики и/или потенциал за развитие, включващи най-подходящата комбинация от ресурси и мерки, които да бъдат използвани целенасочено за осъществяване на конкретна цел или приоритет от интегрираната териториална стратегия на района. По този начин идентифицираните проекти по ПО в рамките на концепцията за ИТИ ще се осъществяват координирано с проектите по другите програми, предоставящи финансиране по концепцията.

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Предвижда се използване на финансови инструменти, които да насърчат потенциалните целеви групи да инвестират в предприемачески умения чрез по-лесен достъп до финансови ресурси, при по-изгодни условия. В резултат на предварителната оценка за прилагане на финансови инструменти по ПО е идентифицирана дейност за Подкрепа за стартиране на собствен бизнес или друг вид предприемаческа дейност от страна на студенти и докторанти с участието на преподаватели във висшите училища, с цел самонаемане и бърз и фокусиран преход от висше образование към заетост. Предвижда се финансовият инструмент да включва дялови финансови продукти под формата на капиталови и квази-капиталови инвестиции и дългови финансови продукти под формата на заеми и гаранции. Не се предвижда комбинация с други форми на подкрепа. Финансов инструмент в сферата на образованието, с финансиране от ЕСФ+, ще се прилага за първи път в рамките на ПО 2021-2027 и е подходящо да се предприеме разумен подход при планиране на средствата. Фондът на фондовете, управляван от Фонд Мениджър на финансовите инструменти в България ЕАД, е структурата на национално ниво, която ще продължи да бъде отговорна за управлението на финансови инструменти, съфинансирани от ЕСИФ през програмния период 2021-2027.

2.1.3.1.2. Показатели

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii), член 8 от ЕФРР, член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 1: Показатели за крайни продукти

Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория регион	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етап на цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	ЕЕС 015	Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	Брой	659	2 477
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	ЕЕС 015	Малцинства (включително маргинализирани общности като ромите)	Брой	1 976	7 431
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	ЕЕС 009	Участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниска степен (ISCED 0-2)	Брой	6 894	27 139
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	ЕЕС 009	Участници с прогимназиален етап на основното образование или по-ниска	Брой	20 682	81 416

					<i>степен (ISCED 0-2)</i>			
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	ЕЕС 005	Заети, включително самостоятелно заети	Брой	540	2 162
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	ЕЕС 005	Заети, включително самостоятелно заети	Брой	1 621	6 486
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	SOI 3.1	Брой професионални училища, въвели модернизирани учебни програми по професионална подготовка	Брой	24	96
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	SOI 3.1	Брой професионални училища, въвели модернизирани учебни програми по професионална подготовка	Брой	72	288
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	SOI 3.2	Брой създадени Центрове за високи постижения	Брой	1	6
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	SOI 3.2	Брой създадени Центрове за високи постижения	Брой	5	18

П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	SOI 3.3	Брой училища въвели дуална система на обучение	Брой	10	40
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	SOI 3.3	Брой училища въвели дуална система на обучение	Брой	30	119
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	ЕЕС0 10	Участници със средно образование (ISCED 3) или образование след средното образование (ISCED 4)	Брой	6 114	22 010
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	ЕЕС0 10	Участници със средно образование (ISCED 3) или образование след средното образование (ISCED 4)	Брой	18 342	66 030
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	ЕЕС0 11	Участници с висше образование (ISCED 5 до 8)	Брой	459	1 402
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	ЕЕС0 11	Участници с висше образование (ISCED 5 до 8)	Брой	1 378	4 206
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	SOI 3.4	Брой училища въвели дуална	Брой	0	1

					<i>система на обучение</i>			
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	SOI 3.4	Брой училища въвели дуална система на обучение	Брой	1	4

Позоваване: Член 221 параграф 3, буква г), подточка ii) и член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 2: Показатели за резултатите											
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базов сценарий или референтна стойност	Референтна година	Целева стойност (2029 г.)	Източник на данните [200]	Коментар [200]
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	Преход	EE CR 01	Участници, които при напускане на операцията са започнали да търсят работа	Брой					
						27 519		2020	25 867	УО	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	ЕС Ф+	По-слабо развити	EE CR 01	Участници, които при напускане на операцията са започн	Брой					
						82 558		2020	77 600	УО	

					<i>али да търсят работа</i>						
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Преход	ЕЕ СR 02	Участници, които при напускане на операцията са ангажирани с образование или обучение	Брой	1 568	2020	1 713	УО	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Послаботи	ЕЕ СR 02	Участници, които при напускане на операцията са ангажирани с образование или обучение	Брой	6 272	2020	5 139	УО	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Преход	ЕЕ СR 03	Участници, които при напускане на операцията получават	Брой	4 554	2020	444 2	УО	

					квалификация						
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Послабозрети	ЕЕ СР 03	Участници, които при напускане на операцията получават квалификация	Брой	13 662	2020	13 327	УО	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Преход	ЕЕ СР 04	Участници, които при напускане на операцията имат работа, включително като самостоятелно наети лица	Брой	5 960	2020	10 309	УО	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Послабозрети	ЕЕ СР 04	Участници, които при напускане на операцията имат работа, включи	Брой	23 840	2020	30 926	УО	

					<i>телно като самостоятелно наети лица</i>						
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Преход		Брой студенти, които се обучават в дуална форма	брой	0		649	УО	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	По-слабо развита		Брой студенти, които се обучават в дуална форма	брой	0	2021	1 945	УО	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	Преход		Брой подкрепени стартиращи фирми	брой	29	2020	57	УО	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	Е С Ф +	По-слабо развита		Брой подкрепени стартиращи фирми	брой	87	2020	170	УО	

2.1.3.1.3. Примерна разбивка на програмираните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), viii)

Таблица 1: Измерение 1 – Област на интервенция

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	145	5 569 913
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	145	17 176 795
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	149	13 507 206
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	149	73 546 514
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	150	49 464 170
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	150	117 020 022
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	154	2 234 240
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	154	11 828 940

Таблица 2: Измерение 2 – Форма на финансиране

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	1	66 384 678
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	1	210 657 511

Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	2	2 195 426
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	2	4 457 380
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	3	1 097 713
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	3	2 228 690
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	4	1 097 713
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	4	2 228 690

Таблица 3: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	08	5 481 150
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	08	31 059 850
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	33	65 294 379
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква д)	33	188 512 421

Таблица 4: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	09	70 775 529
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	09	219 572 271

Таблица 5: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	02	28 310 212
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	02	87 828 908

* По принцип 40 % за ЕСФ + допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ +, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

2.1.3.2. Специфична цел по чл. 4, пар. 1, буква ж)³— *повтаря се за всяка избрана специфична цел, за приоритети, различни от техническа помощ*

СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) - насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид предприемаческите и цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения, в зависимост от нуждите на пазара на труда, улесняването на преходите в професионалното развитие и насърчаването на професионалната мобилност

2.1.3.2.1. Интервенции по линия на фондовете

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), и), iii), iv), v,) vi),vii) от POP;

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка и) от POP; Член 6, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

³ С изключение на специфичната цел, посочена в член 4, параграф 1, буква м) от регламента за ЕСФ + .

Видовете действия са оценени като съвместими с принципа „Ненанасяне на значителна вреда“, тъй като не се очаква да имат значително отрицателно въздействие върху околната среда поради тяхното естество.

Текстово поле [8 000]

1. Подкрепа за развитие на академичния състав във висшите училища, включително повишаване на интереса и подобряване на условията за докторски програми, свързани с потребностите на пазара на труда, чрез подкрепата на модулни програми за следните групи дейности:

1.1. Повишаване на капацитета и уменията на академичния състав – например аналитични, социални, презентационни, бизнес умения, умения за работа в международна и мултикултурна среда и мрежи, умения за креативно и критично мислене, комуникативност, работа в екип, лидерство и за повишаване качеството и приложимостта на предлаганите докторски програми и отварянето им за международно сътрудничество и участието в национални и международни образователни мрежи (вкл. „европейски университети“), както и повишаване на знанията им по хоризонтални въпроси като Индустрия 5.0, зеления преход, синия растеж и ИСИС, с оглед интегрирането им в обучителния процес;

1.2. Подкрепа за създаване и развитие на докторантски училища/школи, насочени към конкретни нужди на работодатели/пазара на труда, в т.ч.:

- подготовка на курсове за докторанти (вкл. мултидисциплинарни),
- осигуряване на обучения за придобиване на умения и компетентности, в т.ч. изготвяне на литературна справка, методики за провеждане на проучвания;
- работа с електронни бази данни, библиографска и цитатна справка, умения за академично писане и презентиране, подкрепа за публикации в национални и международни издания, необходими за провеждане на съответната докторантура;
- участие в семинари, курсове във връзка с изискванията за обучение на докторантите;
- създаване на електронно съдържание на съвременни системи за електронно и дистанционно обучение на докторантите.

1.3. Подкрепа за проектна докторантура, насочена към

- Подпомагане на професионалното развитие на докторанти за провеждане на докторантури, пряко свързани с актуални потребности на конкретни икономически сектори, бизнеси и работодатели, публични институции и научни организации, приоритетно насочени към индустрия 5.0, зеления преход, син растеж и/или ИСИС;

Чрез комбинацията от модули всяко висше училище/научна организация ще може да получи подкрепа на базата на конкретните идентифицирани нужди и целите за развитие, включително за засилване на интернационализацията, връзката с бизнеса и науката и подмладяване на академичния състав.

Фокусът ще бъде насочен към докторантури, които са обосновани през съществуващата заетост на докторанта и бъдещото му кариерно развитие при съответния работодател или през конкретна нужда на работодател за развитие на научноизследователския потенциал в съответното предприятие/център/институция.

Чрез подкрепата за модула за подкрепа на проектна докторантура ще се отговори на предвижданите промени в Закона за висшето образование, ще се насърчи сътрудничеството с бизнеса и науката и ще се повиши нивото на практическа приложимост на докторските програми.

Фокусът ще бъде насочен към Индустрия 5.0, зеления преход, син растеж и областите на ИСИС, но същевременно и към регионалните потребности.

В критериите за избор при изпълнението на подкрепата за проектната докторантура ще бъдат взети условия от следния тип: доказване, че докторантурите оказват влияние върху подобряването на качеството и значимостта на системата на пазара на труда, насочване към определени, дефинирани съвместно с бизнеса, науката и публичния сектор професионални области, отчитане на демографските тенденции на преподавателите във ВУ/НО и необходимостта от подобряване на привлекателността на професията.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква г), подточка iii) от POP

Текстово поле [1 000]

Докторанти

Висши училища, научни организации с акредитация за провеждане на обучение в образователната и научна степен "доктор"

Действия за гарантиране на равенство, приобщаване и недискриминация — член 22, параграф 3, буква г), подточка iv) от POP

Текстово поле [2 000]

При процеса на подготовка, изпълнение, мониторинг, докладване и оценка на процедурите по СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж) ще се предприемат съответните подходящи мерки за предотвратяване на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация.

Посочване на специфични целеви територии, включително планирано използване на териториални инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка v) от POP

Текстово поле [2 000]

Н/П

Междурегионални, трансгранични и транснационални действия — член 22, параграф 3, буква г), подточка vi) от POP

Текстово поле [2 000]

Н/П

Планирано използване на финансовите инструменти — член 22, параграф 3, буква г), подточка vii) от POP

Текстово поле [1 000]

Неприложимо

2.1.3.2.2. Показатели

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii), член 8 от ЕФРР, член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 1: Показатели за крайни продукти								
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етап на цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕС Ф+	Преход	ЕЕС011	Участници и с висше образование (ISCED 5 до 8)	Брой	246	352
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕС Ф+	По-слабо развити	ЕЕС011	Участници и с висше образование (ISCED 5 до 8)	Брой	739	1,055
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕС Ф+	Преход		Брой докторантски училища	брой	8	12
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	ЕС Ф+	По-слабо развити		Брой докторантски училища	брой	25	35

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), подточка ii) и член 23, параграф 2 от Регламента за ЕСФ+

Таблица 2: Показатели за резултатите											
Приоритет	Специфична цел	Фонд	Категория региони	ID [5]	Показател [255]	Мерна единица	Базова сценарий или референт	Референтна година	Целева стойност	Източни данни	Коментари [200]

							на стой ност		(202 9 г.)	[200]	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	Е С Ф +	Прех од	ЕЕ СР 03	Участ ници, които при напуск ане на операц ията получа ват квали фикац ия	Бро й	48,58 4	2020	211	УО	
П 3	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	Е С Ф +	По- слаб о разви ти	ЕЕ СР 03	Участ ници, които при напуск ане на операц ията получа ват квали фикац ия	Бро й	145,7 51	2020	633	УО	

2.1.3.2.3. Примерна разбивка на програмираните средства (ЕС) в зависимост от вида на интервенцията (не се прилага за ЕФМДР)

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква г), viii)

Таблица 1: Измерение 1 – Област на интервенция					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	150	7 888 584
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	150	16 016 216

Таблица 2: Измерение 2 – Форма на финансиране					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	01	7 888 584
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	01	16 016 216

Таблица 3: Измерение 3 – Териториален механизъм за изпълнение и териториална насоченост					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	33	7 888 584
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	33	16 016 216

Таблица 4: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)
Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	09	7 888 584
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	09	16 016 216

Таблица 5: Измерение 7 — измерение „Равенство между половете“ на ЕСФ+*, ЕФРР, КФ и ФСП					
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Специфична цел	Код	Сума (EUR)

Приоритет 3	ЕСФ+	Преход	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	02	3 155 434
Приоритет 3	ЕСФ+	По-слабо развити	СЦ по чл. 4, пар. 1, буква ж)	02	6 406 486

* По принцип 40 % за ЕСФ + допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ +, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

ПРИОРИТЕТ ЗА ТЕХНИЧЕСКА ПОМОЩ

2.2.1. Приоритет за техническа помощ съгласно член 36, параграф 4 (повтаря се за всеки такъв приоритет за ТП)

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква д) от POP

2.2.1.1. Интервенции по фондове

Съответни видове действия — член 22, параграф 3, буква д), подточка i) от POP

Текстово поле [8 000]

За успешното изпълнение на Техническата помощ (ТП) през периода 2021 – 2027 ще се ползва натрупаният опит и добрите практики и подходи в програмирането, изпълнението, наблюдението, контрола и оценката през програмен период 2014 – 2020. Чрез ТП ще се подпомагат всички действия на УО на ПО по планиране, изпълнение, наблюдение, контрол и оценка на ПО, необходими за ефективното, ефикасното и целесъобразното изпълнение на заложените цели и постигане на индикатори.

Планираните инвестиции ще осигурят адекватни системи, добра работна среда и мотивиран човешки ресурс от висококвалифицирани служители, като по този начин ще се постигне качествено управление и контрол на ПО, а оттам и по-ефективно оползотворяване на средствата от ЕС. Инвестициите ще бъдат допълвани от техническа помощ от външни източници и инструменти, отчитайки позитивния ефект от обмен на опит и други добри практики. Чрез реализиране на предвидените мерки ще се постигне по-добро административно управление на ПО, което ще рефлектира върху развитието на подкрепените по програмата политики.

За постигане на заложените цели ще се прилагат адекватни и своевременни действия в следните основни направления:

1. Подкрепа за подобряване административния капацитет на УО и осигуряване на външна експертиза, свързана с планирането, управлението, изпълнението, наблюдението и контрола на ПО, в т. ч.:

- Финансиране на разходите за възнаграждения, включително допълнителни възнаграждения за постигнати резултати за служители, изпълняващи функции по планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката, осигуряването на информация и публичност и контрол на ПО, в т.ч. свързаните

с тях осигурителни вноски и други дължими според действащото национално законодателство доплащания;

- Провеждане на и участие в обучения, работни посещения, семинари, работни срещи, обмяна на опит и добри практики и др. присъствени и дистанционни / онлайн форми на служителите на УО и други структури, подпомагащи изпълнението на ПО, с цел осигуряване и поддържане на високи нива на компетентност;
- Подпомагане капацитета на УО чрез осигуряване на допълнителна експертиза и обучение за развиване на умения в сферата на информационните технологии, стратегическо планиране, ефективно организиране на работните процеси, услуги, подпомагащи дейностите по изпълнение на ПО, и др.;
- Набиране, обобщаване и анализ на информация и статистически данни, подготовка на доклади и документи, провеждане на изследвания и осъществяване на други дейности, насочени към подкрепа на изпълнението на функциите на УО;
- Осигуряване на материалната база, техническото оборудване, информационните системи и софтуерните програми, необходими за управлението на ПО;
- Подкрепа за дейностите за управление и изпълнение на ПО, включително наблюдението, контрола;
- Дейности, свързани с приключване на програмен период 2014-2020, както и с подготовката на програма за следващия програмен период 2028-2034 г.;
- Логистично и техническо обезпечаване при провеждане на заседанията на Комитета за наблюдение на ПО;
- Други дейности, свързани с обезпечаване на изпълнението на ПО.

Чрез тези мерки се очаква постигане на ефективно и ефикасно управление на ПО, повишаване на квалификацията и мотивацията на служителите и надграждане на експертния капацитет на УО.

2. Подкрепа за подобряване административния капацитет на УО за извършване на вътрешни оценки на процедурите, изпълнявани по ПО и осигуряване на външна експертиза за извършване на оценки на ПО, в т. ч.:

- Засилване на капацитета на УО за изготвяне на вътрешни тематични оценки, вкл. за изготвяне на ad hoc оценки на изпълняваните по ПО процедури чрез обучения на работните групи за вътрешни оценки и обмяна на опит за използване на подходящи инструменти;
- Осигуряване на външна експертиза, вкл. и подготовка на експертни доклади, анализи, проучвания, изследвания и оценки на ниво програма и операция, свързани с управлението на ПО, в т.ч.:
  - Извършване на оценки на процедурите по ОПНОИР по отношение на използването на средствата по линия на REACT-EU съгласно чл. 92б), параграф 12 от Регламент (ЕС) № 1303/2013;
  - Извършване на оценка на въздействието на прилаганите мерки при изпълнение на ПО с оглед прецизиране на критериите за подбор на

операции, надграждането на вече реализирани операции и постигането на максимален ефект и подобрения на ключови индикатори при планирането и одобрението на бъдещи операции – в областта на:

- ✓ приобщаващото образование;
- ✓ дигитализация и прилагане на компетентностния модел в образованието;
- ✓ професионалното образование и обучение;
- ✓ висшето образование;
- ✓ социално-икономическата интеграция на маргинализирани общности като ромите и подход отдолу-нагоре;
- ✓ подкрепата във връзка с целевите действия за борба с детската бедност;
- ✓ качеството и съответствието на образованието с пазара на труда.

За целта ще се прилага интегриран подход с участието на УО, бенефициентите и други заинтересовани страни.

- Извършване на оценка на ПО въз основа на един или няколко критерия: ефективност, ефикасност, относимост, съгласуваност и добавена стойност от ЕС. При необходимост, оценките могат да обхващат и други приложими критерии като приобщаване, недискриминация и видимост.

Чрез тези мерки се очаква засилване на капацитета в УО за извършване на качествени вътрешни тематични оценки. Ще се осигури извършването на необходимите оценки чрез външна експертиза с цел повишаване на качеството на планирането и изпълнението на операциите по ПО.

3. Подкрепа за подобряване административния капацитет на бенефициентите и потенциалните бенефициенти, в т.ч.:

- Организация на и осигуряване на участие в обучения, информационни дни, кръгли маси, практически семинари, работни срещи и други форми за повишаване информираността, знанията и уменията на бенефициентите (по ПО и по други програми на ЕС като Хоризонт Европа и Еразъм+) и техните партньори, както и на потенциалните бенефициенти;
- Стратегическа подкрепа за повишаване капацитета на ключови бенефициенти и партньори по системни операции въз основа на анализ на трудностите, които са срещнати през предходния програмен период (вкл. прилагане на процедури по ЗОП), като например обучения, вкл. споделяне на опит с други държави членки на ЕС, за: разработване, управление, изпълнение и осигуряване на устойчивост на проекти по ПО; стратегическо планиране и разработване на системни операции на базата на доказателства за ефективността им и работа с данни за потребностите и потенциалните ефекти от определени мерки; извършване на оценка на въздействието на приноса на ЕСФ+ чрез изпълнението на проектите по ПО;
- Засилване на капацитета на МОН за планиране, разработване и наблюдение във връзка с операциите от стратегическо значение, включително технологично консултиране относно системите/платформите за мониторинг на проектите с конкретен бенефициент МОН, използване на инструменти, като

логическа рамка, теория на промяната, на база на задълбочен анализ на нуждите, и ежегоден мониторинг на изпълнението чрез провеждане на независими проучвания;

- Организиране дейността на направляващи комитети, включващи външни експерти, в т.ч. от КН, за подпомагане на дейностите за мониторинг и оценка на операциите от стратегическо значение;
- Обучения за изграждане на капацитет на МОН като ключов бенефициент за мониторинг на данни, както и за информация и публичност;
- Обучения за членовете на Комитета за наблюдение на ПО чрез семинари по теми, определени след проучване на нуждите на членовете (напр. европейско и национално законодателство по ЕСИФ, опростени варианти на разходите, държавни помощи/De minimis и др.).

С дейностите се цели повишаване на капацитета на бенефициентите за участие в ПО, за подготовка на качествени проектни предложения, успешно изпълнение и отчитане. Инвестициите ще подкрепят капацитета на ключови бенефициенти и техните партньори с оглед подготовката и успешното реализиране на предвидените стратегически операции по ПО, както и на членовете на КН за качествено изпълнение на функциите им.

4. Подкрепа на публичността на програмата, в т.ч.:

- Изпълнение на мерките, заложи в Комуникационния план на ПО, и изпълнение на изискванията за прозрачност на изпълнението на фондовете и комуникация на програмите, заложи в POP;
- Организиране на публични събития; изработка и разпространение на рекламно-информационни материали; работа със средствата за масово осведомяване; разработване и разпространение на аудио-визуални формати; външна реклама; комуникация със заинтересованите страни в онлайн среда, вкл. чрез социалните мрежи; разработване и провеждане на комуникационни и разяснителни кампании сред заинтересованите страни и потенциални бенефициенти по ПО (образователни институции, социално-икономически партньори, НПО) за популяризиране на подхода ИТИ и мерките, подкрепени чрез финансови инструменти; придобиване на лицензионни и авторски права; провеждане на социологически проучвания и др.;
- Други дейности, свързани с изпълнение на мерките за прозрачност и комуникация.

Чрез предвидените дейности ще се осигури популяризиране и прозрачност при изпълнението на ПО, повишаване на информационната осведоменост на целевите групи и бенефициентите, разпространение на информация за постигнатите резултати и добрите практики, за приноса на ЕСФ+ и ще бъде насърчено кандидатстването за финансиране по програмата.

Основни целеви групи — член 22, параграф 3, буква д), подточка iii) от POP:

Текстово поле [1 000]

Служители на УО, изпълняващи функции по планирането, управлението, изпълнението, наблюдението, оценката, осигуряването на информация и публичност и контрол на ПО;

Други структури, подпомагащи изпълнението на ПО, с цел осигуряване и поддържане на високи нива на компетентност, вкл. членове на Комитета за наблюдение на ПО;

Бенефициентите по ПО и техните партньори, както и потенциалните бенефициенти;

Ключови бенефициенти и партньори по системни операции по ПО: МОН, в т.ч. Регионални управления по образование и второстепенните му разпоредители с бюджет, училища (общообразователни и професионални), детски градини, висши училища.

2.2.1.2. Показатели

Показатели за крайния продукт със съответните междинни цели и целеви стойности

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква д), подточка ii) от POP

Таблица 1: Показатели за крайните продукти

Приоритет	Фонд	Категория регион и	Идентификационен код [5]	Показател [255]	Мерна единица	Етап на цел (2024 г.)	Целева стойност (2029 г.)
Техническа помощ	ЕС Ф+	Преход	ИП 4.1	Брой участия на лица от УО в обучения и работни посещения	брой	212	850
Техническа помощ	ЕС Ф+	По-слабо развити	ИП 4.1	Брой участия на лица от УО в обучения и работни посещения	брой	24	94
Техническа помощ	ЕС Ф+	Преход	ИП 4.2	Извършени оценки на програмата, анализи и проучвания	брой	0	2
Техническа помощ	ЕС Ф+	По-слабо развити	ИП 4.2	Извършени оценки на програмата, анализи и проучвания	брой	2	7
Техническа помощ	ЕС Ф+	Преход	ИП 4.3	Участници в събития по програмата	брой	67	267
Техническа помощ	ЕС Ф+	По-слабо развити	ИП 4.3	Участници в събития по програмата	брой	333	1 333
Техническа помощ	ЕС Ф+	Преход	ИП 4.4	Обучени представители на бенефициенти/партньори/целеви групи и на потенциални бенефициенти/партньори/целеви групи	брой	195	779
Техническа помощ	ЕС Ф+	По-слабо развити	ИП 4.4	Обучени представители на бенефициенти/партньори/целеви групи и на потенциални бенефициенти/партньори/целеви групи	брой	973	3 893

2.2.1.3. Примерна разбивка на програмираните средства (ЕС) в зависимост от вида интервенция

Член 22, параграф 3, буква д), подточка iv) от РОР

Таблица 1: Измерение 1 — Област на интервенция

Таблица 1: Измерение 1 – Област на интервенция				
Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
4	ЕСФ+	Преход	179 Информация и комуникация	616 667
4	ЕСФ+	По-слабо развити	179 Информация и комуникация	3 083 333
4	ЕСФ+	Преход	180 Подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол	4 287 000
4	ЕСФ+	По-слабо развити	180 Подготовка, изпълнение, мониторинг и контрол	21 435 000
4	ЕСФ+	Преход	181 Оценка и проучвания, събиране на данни	700 000
4	ЕСФ+	По-слабо развити	181 Оценка и проучвания, събиране на данни	3 500 000
4	ЕСФ+	Преход	182 Укрепване на капацитета на органите на държавите членки, бенефициерите и съответните партньори	765 500
4	ЕСФ+	По-слабо развити	182 Укрепване на капацитета на органите на държавите членки,	3 827 500

			бенефициерите и съответните партньори	
--	--	--	---	--

Таблица 2: Измерение 6 — Вторични тематични области по ЕСФ+

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
4	ЕСФ+	Преход	09 – не е приложимо	6 369 167
4	ЕСФ+	По-слабо развити	09 – не е приложимо	31 845 833

Таблица 3: Измерение „Равенство на половете“ на ЕСФ+*/ЕФРР/КФ/ФСП

Приоритет №	Фонд	Категория региони	Код	Сума (EUR)
4	ЕСФ+	Преход	02	2 547 667
4	ЕСФ+	По-слабо развити	02	12 738 333

* По принцип 40 % за ЕСФ + допринасят за проследяването на равенството между половете. 100 % се прилагат, когато държавата членка избере да използва член 6 от Регламента за ЕСФ +, както и специфични за програмата действия в областта на равенството между половете.

3. ФИНАНСОВ ПЛАН

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква ж), подточки i)- iii); Член 112, параграфи 1—3, член 14; Член 26 от POP

3.1. Прехвърляния и принос⁴

Позоваване: Член 14; Член 26 и член 27 от РОР

Изменение на програмата, свързано с:	☐ принос към InvestEU
	☐ прехвърляния към инструменти при пряко или непряко управление
	☐ прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ +, Кохезионния фонд или друг фонд или фондове

Таблица 1: Принос към InvestEU (разбивка по години) - **Н/П**

Таблица 2: Принос към InvestEU (резюме) - **Н/П**

Таблица 3: Прехвърляния към инструменти при пряко или непряко управление - **Н/П**

Таблица 4: Прехвърляния към инструменти при пряко или непряко управление (резюме) - **Н/П**

Таблица 5: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ +, Кохезионния фонд или друг фонд или фондове (разбивка по години) – **Н/П**

Таблица 6: Прехвърляния между ЕФРР, ЕСФ +, Кохезионния фонд или друг фонд или фондове (резюме) – **Н/П**

3.2. Фонд за справедлив преход: разпределение в програмата и прехвърляния – **Н/П**

3.3. Прехвърляния между категории региони в резултат на междинния преглед

Таблица 1: Прехвърляния между категории региони в резултат на междинния преглед в рамките на програмата (разбивка по години)

Прехвърляне от	Прехвърляне към	Разбивка по години			
		2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
Категория региони	Категория региони				
По-силно развити региони	По-силно развити региони/ Региони в преход/ По-слабо развити региони				
Региони в преход					
По-слабо развити региони					

⁴ Приложимо само за изменения на програми в съответствие с членове 14 и 26 от РОР, с изключение на допълнителните прехвърляния към ФСП в съответствие с член 27. Прехвърлянията не засягат годишното разпределение на финансовите кредити на равнището на МФР за дадена държава членка..

Таблица 2: Прехвърляния към други програми между категории региони в резултат на междинния преглед (разбивка по години)

Прехвърляне от	Прехвърляне към	Разбивка по години			
		2025 г.	2026 г.	2027 г.	Общо
Категория региони	Категория региони				
По-силно развити региони	По-силно развити региони/ Региони в преход/ По-слабо развити региони				
Региони в преход					
По-слабо развити региони					

3.4. Обратни прехвърляния⁵

- Н/П

⁵ Приложимо само за изменения на програми за ресурси, прехвърлени обратно от други инструменти на ЕС, включително елементи на ФУМИ, ФВС и ИУГВ, при пряко или непряко управление, или от InvestEU.

3.5. Финансови бюджетни кредити по години

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква ж, подточка i) от РОР и членове 3, 4 и 7 от Регламента за ФСП

Таблица 1: Финансови бюджетни кредити по години													
Фонд	Категория региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДР А	2027 г.		2027 г. само за ЕФМДР А	Общо
							Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		
ЕФРР*	По-силно развити региони												
	Региони в преход												
	По-слабо развити региони												
	Най-отдалечени региони и северни												

Таблица 1: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категория региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДР А	2027 г.		2027 г. само за ЕФМДР А	Общо
							Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		
							слабо населени региони						
Общо													

Таблица 1: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категория региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДР А	2027 г.		2027 г. само за ЕФМДР А	Общо
							Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		
							ЕСФ+*	По-силно развити региони					
	Региони в преход	-	7 814 162	15 628 324	23 442 486	31 256 648	15 628 324	15 628 324		23 442 486	23 442 486		
	По-слабо развити региони	-	31 525 588	63 051 176	94 576 764	126 102 352	63 051 176	63 051 176		94 576 764	94 576 764		
	Най-отдалечени региони и северни слабо населени региони												

Таблица 1: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категория региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДР А	2027 г.		2027 г. само за ЕФМДР А	Общо
							Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		
							Общо				39 339 750		

Таблица 1: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категория региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДР А	2027 г.		2027 г. само за ЕФМДР А	Общо
							Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		
ФСП*	Член 3 Ресурси от ФСП												
	Член 4 Ресурси от ФСП												
	Член 7 Ресурси по ФСП (свързани с член 3 — ресурси по ФСП)												

Таблица 1: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категория региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДР А	2027 г.		2027 г. само за ЕФМДР А	Общо
							Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		
Член 7 Ресурси по ФСП (свързани с член 4 — ресурси по ФСП)													
Общо													
Кохезионен фонд	Не е приложено												
ЕФМДРА	Не е приложено												

Таблица 1: Финансови бюджетни кредити по години

Фонд	Категория региони	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.		2026 г. само за ЕФМДР А	2027 г.		2027 г. само за ЕФМДР А	Общо
							Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		Финансови бюджетни кредити без сумата за гъвкавост	Сума за гъвкавост		
							Общо						

* Суми след допълнителното прехвърляне към ФСП.

3.6. Общо бюджетни кредити по фонд и национално съфинансиране

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква ж), подточка ii), член 22, параграф 6 и член 36 от POP

За програми по цел „Инвестиции за растеж и работни места“, при които е бил направен избор за техническа помощ в съответствие с член 36, параграф 4 от POP в споразумението за партньорство.

Таблица 1: Общо бюджетни кредити по фонд и национално съфинансиране

Цел на политиката/Специфична цел на ФСП Не или ТП	Приоритет	Основа за изчисляване на подкрепата от ЕС (общо допустими разходи или публичен принос)	Фонд	Категория региони*	Принос на Съюза а)=ж)+з)	Разбивка на приноса на Съюза		Национален принос б) = в) + г)	Ориентировъчно разпределение на националния принос		Общо д) = а) + б)	Процент на съфинансиране е) = а) / д) **
						Принос на Съюза без сумата за гъвкавост т ж)	Сума за гъвкавост т з)		публично в)	частно г)		
	Приоритет 1	публично/общо	ЕФРР	По-силно развити региони								
Региони в преход												
По-слабо развити региони												
Най-отдалечен												

				и региони и северни слабо населени региони									
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

	Приоритет 1		ЕСФ+	По-силно развити региони								
				Региони в преход	38 193 788	28 645 341	9 548 447	16 368 766	16 368 766		54 562 554	70%
				По-слабо развити региони	197 796 588	148 347 441	49 449 147	34 905 280	34 905 280		232 701 868	85%
				Най-отдалечен и региони и северни слабо населени региони								

	Приоритет 2		ЕСФ+	По-силно развити региони								
				Региони в преход	33 056 171	24 792 128	8 264 043	14 166 930	14 166 930		47 223 101	70%
				По-слабо развити региони	165 280 854	123 960 641	41 320 214	29 167 210	29 167 210		194 448 064	85%
				Най-отдалечен и региони и северни слабо населени региони								

	Приоритет 3		ЕСФ+	По-силно развити региони								
				Региони в преход	78 664 113	58 998 085	19 666 028	33 713 191	33 713 191		112 377 305	70%
				По-слабо развити региони	235 588 487	176 691 365	58 897 122	41 574 439	41 574 439		277 162 925	85%
				Най-отдалечен и региони и северни слабо населени региони								
ТП	Приоритет 4 ТП съгласно член 36, параграф 4		ЕСФ+	По-силно развити региони								
				Региони в преход	6 369 167	4 776 875	1 592 292	2 729 643	2 729 643		9 098 810	70%
				По-слабо развити региони	31 845 833	23 884 375	7 961 458	5 619 853	5 619 853		37 465 686	85%
				Най-отдалечен и региони и северни слабо населени региони								

ТП	Приоритет 4 ТП съгласно член 37		ЕСФ+									
			Общо ЕФРР	По-силно развити региони								
				Региони в преход								
				По-слабо развити региони								
				Най-отдалечен и региони и северни слабо населени региони								
			Общо ЕСФ+	По-силно развити региони								
				Региони в преход	156 283 238	117 212 429	39 070 810	66 978 531	66 978 531		223 261 769	70%
				По-слабо развити региони	630 511 762	472 883 821	157 627 940	111 266 781	111 266 781		741 778 543	85%
				Най-отдалечен и региони и северни слабо населени региони								

		ФСП** *	Член 3 Ресурс и									
			Член 4 Ресурс и									
		Общо КФ										
		Всичко общо			786 795 000	590 096 250	196 698 750	178 245 312	178 245 312		965 040 312	

* За ЕФРР: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, специално разпределени средства за най-отдалечените и северните слабо населени региони. За ЕСФ+: по-слабо развитите региони, регионите в преход, по-силно развитите региони и, когато е приложимо, допълнително разпределени средства за най-отдалечените региони. За КФ: не е приложимо. Що се отнася до техническата помощ, прилагането на категориите региони зависи от избора на фонд.

** Посочете общия размер на средствата по ФСП, включително допълнителното подпомагане, прехвърлено от ЕФРР и ЕСФ +. Таблицата не включва сумите в съответствие с член 7 от ФСП. В случай на техническа помощ, финансирана от ФСП, средствата по ФСП следва да бъдат разделени на средства, свързани с член 3 и член 4 от Регламента за ФСП. По отношение на член 4 от Регламента за ФСП няма сума за гъвкавост.

4. Благоприятстващи условия

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква и)

Таблица 1: Благоприятстващи условия							
Благоприятстващи условия	Фонд	Специфична цел (не е приложимо за ЕФМДР)	Изпълнение на благоприятстващите условия	Критерии	Изпълнение на критериите	Позоваване на съответната документация	Обосновка
Тематично условие Стратегическа рамка на политиката за образование и обучение на всички нива	ЕСФ+	ЕСФ+ iv) подобряване на качеството, ефективността и съответствието на системите за образование и обучение с нуждите на пазара на труда в подкрепа на придобиването на ключови умения, включително цифрови умения; v) насърчаване на равния достъп до и завършването на качествено и приобщаващо образование и обучение, по-специално за групите	Частично изпълнено.	Налице е национална или регионална стратегическа рамка на политиката за образование и обучение, която включва: Критерий 1 Системи, базирани на доказателства за предвиждане и прогнозиране на уменията Критерий 1a Механизми за проследяване на дипломираните се и услуги за качествени и ефективни насоки за учащи от всички възрасти	Частично изпълнено.	[500]	[1 000] По споразумение между МОН и SEDEFOP (European Centre for the Development of Vocational Training) се разработва национален преглед на тема: „Управление на системата за прогнозиране на уменията и на съответствието им с изискванията на пазара на труда. Ще бъде представена Пътна карта за прогнозиране на уменията и тя ще бъде интегрирана в Стратегическата рамка за образованието и обучението. За периода април 2018-март 2021 г. МОН изпълнява проект на КАЗ на Е+ за пилотиране на механизъм за проследяване на завършващите ПОО – в три области. Резултатите могат да залегнат в бъдещ механизъм за проследяване на дипломираните в ПОО. Изготвени са Анализи на връзката на ПОО с пазара на труда в три региона. Възложено е изработването на методология за

	<p>в неравностойно положение, от образованието и грижите в ранна детска възраст през общото и професионалното образование и обучение до висшето образование, както и образованието и ученето в зряла възраст, включително улесняване на мобилността с учебна цел за всички;</p> <p>vi) насърчаване на ученето през целия живот, по-специално гъвкавите възможности за повишаване на квалификацията и за преквалификация за всички, като се вземат предвид цифровите умения, по-доброто предвиждане на промените и изискванията за нови умения, улесняването на преходите в професионалното</p>		<p>Критерий 2 Мерки за осигуряване на равен достъп до, участие и завършване на качествено, достъпно, съответно, несегрегирано и приобщаващо образование и обучение, както и придобиване на ключови компетенции на всички нива, включително висше образование</p>	<p>Да</p>	<p>Закон за предучилищното и училищното образование https://www.mon.bg/bg/57 ПМС № 100 от 08.06.2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване</p>	<p>проследяване на завършващите ПОО на външен изпълнител. В областта на висшето образование основният разработен инструмент в България, стъпващ на интегрирани данни и съдържащ данни за проследяване на дипломираните лица е Рейтинговата система във висшето образование.</p> <p>Законът за предучилищното и училищното образование извежда на преден план принципа за превенцията на обучителните затруднения и ранното оценяване на риска от тях. През 2018 г. бяха направени промени в ЗПУО (ДВ, бр. 99 от 2017 г.) по отношение на механизма за финансиране на образователните институции. Въведени са допълнителни критерии, с които се постигна намаляване на различията във финансирането и допълнително финансиране (за работа с деца и ученици от уязвими групи и др.) с оглед осигуряване на равен достъп до образование. През месец септември 2020 г. е одобрен от МС проект на ЗИД на ЗПУО. С него се регламентира задължителното предучилищно образование от 4 - годишна възраст и подпомагане от държавата заплащането на такси за ползване на детски градини, дължими от родителите. (http://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=4993) Разширени са мерките по Механизма, като са включени и дейности, свързани с</p>
--	--	--	--	-----------	---	--

		развитие и насърчаването на професионалната мобилност;				<p>в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст (http://back2school.moe.bg/index.php)</p> <p>Наредба за приобщаване на образованието</p> <p>file:///C:/Users/m.ninova/Downloads/nrdb_priorbshavashtozm271219.pdf</p>	<p>предотвратяване на отпадането. От 2017 г. екипите за обхват са върнали обратно в училище и в детска градина или са записали за първи път 51 460 деца и ученици. Делът на необхванатите ученици на възраст от 5 до 16 години през 2019/2020 учебна година намалява почти два пъти в сравнение с предходната 2018/2019 година (от 8,47% на 4,73%). Създадена е възможност за споделяне на добри практики при прилагането на Механизма от различни включени в процеса институции.</p> <p>В ЗПУО е въведен компетентностния подход за овладяване на ключови компетентности и практическа ориентация в обучението и връзката му с пазара на труда.</p> <p>Приемът на ученици се реструктурира като постепенно се увеличава в професионалното образование и в професионалните направления и профилите, свързани с математиката, техниката, природните науки и информационните технологии.</p> <p>Стратегическа рамка за развитие на образованието и обучението в Република България 2021-2030 г. (проект):</p> <p>Приоритетна област 1 „Ефективно включване и трайно приобщаване“;</p> <p>Приоритетна област 2 „Мотивация за учене и пълноценно участие“;</p> <p>Приоритетна област 3 „Знания, умения, ценности, таланти и потенциал“;</p>
--	--	--	--	--	--	---	---

						<p>Приоритетна област 8 „Образователни иновации“.</p> <p>Стратегия за развитие на висшето образование в Република България 2020-2030 (проект):</p> <p>Цел 1. Разработване на устойчив механизъм за осъвременяване на съществуващите и създаване на нови учебни планове и програми; Цел 2. Въвеждане на съвременни, гъвкави и ефективни форми на обучение; Цел 3. Повишаване на качеството на образованието във ВУ; Цел 5. Стимулиране участието на младите преподаватели; Цел 7. Изграждане на ефективна връзка образование-наука-бизнес;</p>
			<p>Критерий 3 Механизъм за координация, обхващащ всички нива на образование и обучение, включително висше образование, и ясно разпределение на отговорностите между съответните национални и / или регионални органи</p> <p>Критерий 4 Механизми за наблюдение, оценка и преглед на рамката на</p>	Частично изпълнен и.		<p>Един от основните компоненти заложи в споразумението по критерий 1 (споразумение между МОН и SEDEFOP) е определянето на система от показатели за измерване на резултатите и постиженията на образователната политика и разработване на методология за мониторинг на образователната политика и за управление на информацията свързана с тези цели. Методологията ще включва и методика за изчисление на индикатори и регулярност на разработване на индикатори. В тази връзка с акт на МС ще бъде приет Междунституционален механизъм за наблюдение на прилагането и разработването на оценка на въздействието на образователните</p>

			стратегическата политика			политики. Проектът на посочения Планирано е механизмът да бъде изготвен до м. септември 2020 година и да бъде предложен за обществено обсъждане. Стратегическа рамка за развитие на образованието и обучението в Република България 2021-2030 г. (проект): Приоритетна област 10 „Управление и свързаност“ Стратегия за развитие на висшето образование в Република България 2020-2030 (проект): Цел 8. Повишаване на ролята на ВУ като активен фактор за регионално развитие; Цел 9. Подобряване на управлението на ВУ и на системата за оценяване и акредитация; Цел 10. Подобряване на структурата и ефикасността на висшето образование.
			Критерий 5 Мерки, насочени към нискоквалифицирани работници и нискоквалифицирани възрастни лица и тези с неравностойно социално-икономическо положение и пътища за повишаване на уменията	Частично изпълнен.		Изготвен е първия проект на Националния консултативен документ с механизми и мерки за подобряване на уменията на възрастните в изпълнение на Препоръката на Съвета от 19.12.2016 г. Документа е достъпен на адрес: http://lll.mon.bg/uploaded_files/Proekt1_konsultativen_dokument.pdf Стратегическа рамка за развитие на образованието и обучението в Република България 2021-2030 г. (проект): Приоритетна област 5 „Превръщане на ученето през целия живот в реалност“
			Критерий 6	Да	Наредба № 4 за	Продължава изпълнението на политиката за устойчиво повишаване на доходите на

			<p>Мерки за подпомагане на учители, обучаващи и преподаватели по отношение на подходящи методи на обучение, оценка и утвърждаване на ключовите умения</p>	<p>нормиране и заплащане на труда обн. ДВ, бр. 34 от 2017 г., ДВ, бр. 7 от 24.01.2020 г. Наредба № 15 от 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти и (обн., ДВ, бр. 61 от 2.08.2019 г. ПМС № 9, обр. ДВ, бр. 9/2020 г.). file:///C:/Users/m.ninov</p>	<p>педагогическите специалисти. През 2020 г. размерът на минималната основна работна заплата е увеличен с около 65 % спрямо началото на мандата на правителството (направени са съответните промени в Наредба № 4 за нормиране и заплащане на труда обн. ДВ, бр. 34 от 2017 г., ДВ, бр. 7 от 24.01.2020 г.).</p> <p>2.Приета е Наредба № 15 от 2019 г. за статута и професионалното развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти (обн., ДВ, бр. 61 от 2.08.2019 г.), с която се създават условия за повишаване на авторитета и социалния статус на педагогическите специалисти, изграждане на система за продължаваща квалификация, за професионално усъвършенстване и кариерно развитие.</p> <p>3. Политиките, свързани с учителите се подкрепят и с приети национални програми за развитие на образованието (http://pris.government.bg/prin/document_view.aspx?DocumentID=u1WkHlzh9oiPz2mXWkMFug==) и проекти, финансирани по ОП НОИР, като проект „Квалификация за професионалното развитие на педагогическите специалисти“</p> <p>4. Държавата насърчава интереса към тези професионални направления и специалности с определянето на повече свободни места, с по-добро финансиране и с отпускане на стипендии (ПМС № 9, обр.</p>
--	--	--	---	--	---

					a/Downloads/PMS9_2020_izm-norm-aktove_31012020.pdf	ДВ, бр. 9/2020 г.). Предвижда се освобождаването от такси на студентите от направление „Педагогика на обучението по ...“ като допълнителен стимул за засилване на интереса към тях. Стратегическа рамка за развитие на образованието и обучението в Република България 2021-2030 г. (проект): Приоритетна област 6 „Мотивирани и креативни учители“
			Критерий 7 Мерки за насърчаване на мобилността на учащи и персонал и транснационалното сътрудничество между доставчиците на образование и обучение, включително чрез признаване на резултатите от обучението и квалификациите	Частично изпълнен.		През 2018 и 2019 г. са проведени общо 38 информационни събития за изясняване на възможностите за кандидатстване по програма „Еразъм +“ и програмата „Европейски корпус за солидарност“, администрирана от Центъра за развитие на човешките ресурси като част от работната програма за годината и на поканата на организации / институции в областта на образованието и обучението. Центърът непрекъснато актуализира плановете си за провеждане на информационни събития въз основа на получената обратна връзка и активността, наблюдавана при съответните покани за кандидатстване за различните дейности, които администрира. Информационните събития са достъпни на адрес: http://hrdc.bg/%D1%81%D1%8A%D0%B1%D0%B8%D1%82%D0%B8%D1%8F/ Стратегическа рамка за развитие на образованието и обучението в Република България 2021-2030 г. (проект):

						<p>Приоритетна област 4 „Реализация в професиите на настоящето и бъдещето“;</p> <p>Приоритетна област 8 „Образователни иновации“.</p> <p>Стратегия за развитие на висшето образование в Република България 2020-2030 (проект):</p> <p>Цел 4. Интернационализация на висшето образование и включване в международни образователни и научни мрежи</p>
Тематично условие Национална стратегия за интеграция на ромите	ЕС Ф+	viii Насърчаване на социално-икономическата интеграция на граждани на трети държави и на маргинализирани общности, като например ромите		Мерки за ускоряване на интегрирането на ромите, предотвратяване и премахване на сегрегацията, като се отчита равенството между половете и положението на младите роми и се определят базови показатели и измерими етапни цели и целеви стойности	Не	<p>Актуализиране и приемане на Националната стратегия за интеграция на ромите след 2020 г., включително План за действие за изпълнение на стратегията</p> <p>Като първа стъпка от разработването на новата стратегия ще бъде направен анализ на периода 2012-2020 г. Той ще помогне да се очертаят най-добрите практики и научени уроци и ще послужи като основа за разработването на Национална стратегия за Интеграция на ромите след 2020 г. Първият елемент от анализите от периода 2012-2020 г. вече е подготвен от екип на Българската академия на науките. Проведени са срещи с екипа на анализаторите и са посочени следващите стъпки. Беше обсъдено организирането на местни срещи с участието на региони на страната. Вече започнаха дискусии със съответните заинтересовани страни, включително политически служители, за новите елементи и конкретната структура на новата рамка на стратегическата</p>

						политика за национално приобщаване на ромите.
				Механизми за мониторинг, оценка и преглед на мерките за интеграция на ромите	Частично изпълнен	Осигурен мониторинг и преглед на изпълнението на Националната стратегия за интеграция на ромите чрез специални функции на системата за мониторинг, оценка и контрол Разработена е Система за мониторинг и контрол на изпълнението на Националната стратегия на Република България за интеграция на ромите 2012-2020 г. Съответните функционалности на Системата са разработени и се използват изцяло. Данните за изпълнението на плана за действие на Стратегията за 2018 г. вече са събрани. Информацията, необходима за новия доклад за административен мониторинг за изпълнението на Националната стратегия за ромите, е представена и се обобщава в системата за мониторинг.
				Механизми за включване на интегрирането на ромите на регионално и местно равнище	Частично изпълнен	Актуализиране на регионалните стратегии и общинските планове за действие в съответствие с целите и приоритетите на стратегията. Актуализацията на регионалните стратегии и общинските планове за действие ще бъде направена в рамките на партньорствата, разработени в рамките на проекта по критерий 4.

				<p>Механизми, с които се гарантира, че разработването, изпълнението, мониторинга и прегледа се провеждат в тясно сътрудничество с ромското гражданско общество и всички останали заинтересовани страни, включително на регионално и местно равнище</p>	<p>Не</p>		<p>Разработване на консултативния и координационен процес на национално ниво чрез Националния съвет за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси и на местно ниво чрез регионалните и общински съвети за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси и извършване на мониторинг на местно и регионално ниво. Подписано е Споразумение за безвъзмездна финансова помощ между Националния съвет и Европейската комисия (ГД „Правосъдие“) за изпълнението на проект Т.Е.А.М (Together We Achieve More). Изпълнението на проекта стартира на 1 ноември 2019 г. Целта му е да подпомогне активното партньорство между заинтересованите страни в изпълнението и мониторинга на Националната стратегия за интеграция на ромите чрез поддържане и развитие на Националната ромска платформа като процес на диалог, обмен на много заинтересовани страни, участие и сътрудничество на всички нива.</p>
--	--	--	--	--	-----------	--	---

5. Програмни органи

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква к;) Член 71, член 84 от POP

Таблица 1: Програмни органи			
Програмни органи	Наименование на институцията [500]	Име на лицето за контакт [200]	Електронна поща [200]
Управляващ орган	Изпълнителна агенция „Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“	Иван Попов	i.popov@mon.bg
Одитен орган	Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз“	Людмила Рангелова	l.rangelova@minfin.bg
Субект, който получава плащания от Комисията	Дирекция „Национален фонд“ на Министерството на финансите	Мануела Милошева	m.milosheva@minfin.bg
Когато е приложимо, субект или субекти, които получават плащания от Комисията в случай на техническа помощ съгласно член 36, параграф 5 от POP			
Счетоводна функция, в случай че тази функция е възложена на субект, различен от управляващия орган	Дирекция „Национален фонд“ на Министерството на финансите	Мануела Милошева	m.milosheva@minfin.bg

6. Партньорство

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква з) от POP

<p>Текстово поле [10 000]</p> <p>С Решение № 196 от 11 април 2019 г. на МС за одобряване на Анализ на социално-икономическото развитие на България 2007-2017 г. за определяне на националните приоритети за периода 2021-2027 г., на Списък с целите на политиките, които да бъдат подкрепени през програмен период 2021-2027 г., и на Списък с програми и водещи ведомства за разработването им се одобри индикативен Списък с програми и водещи ведомства за разработването на всяка програма за програмен период 2021-2027 г. В Решението, Министерство на образованието и науката е определено за водещо ведомство по отношение на „Оперативна програма за наука и образование“. С Решение № 495 на</p>
--

Министерски съвет от 21 юли 2020 г. за изменение и допълнение на Решение № 196 на Министерския съвет от 11 април 2019 г. наименованието на „Оперативна програма за наука и образование“ се замени с „Програма за образование“.

В Постановление № 142 на МС от 7.06.2019 г. за разработване на стратегическите и програмните документи на Република България за управление на средствата от фондовете на Европейския съюз за програмния период 2021 – 2027 г. (ПМС № 142/2019 г.) е посочено, че се създават тематични работни групи за разработване на програмите, финансирани от фондовете за програмния период 2021 – 2027 г., като в документа са посочени условията за съставяне на тематични работни групи, задачите и основни процедури за работните групи.

Със Заповед № РД09-1942 от 01.08.2019 г. изм. със Заповед № РД09-1654 от 31.07.2020 г. **Министърът на образованието и науката** възложи на Изпълнителна агенция „Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ (ИА ОПНОИР) да организира дейностите по разработването на „Програма за образование“ за програмен период 2021-2027 г., както и дейностите по сформизиране на Тематичната работна група (ТРГ) за нейното разработване.

Съгласно разпоредбите на ПМС № 142/2019 г. и в изпълнение на горепосочената заповед на министъра на образованието и науката, ИА ОПНОИР сформира ТРГ за разработване на Програмата за програмен период 2021-2027 г. Като Управляващ орган на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ 2014-2020 ИА ОПНОИР използва своя опит, натрупа в предходния програмен период по отношение на включването на възможно най-широк кръг ведомства, организации и различни заинтересовани страни в процеса на подготовка на Програмата.

По отношение на включване в състава на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, чиито представители да участват в състава на ТРГ бе приложена процедурата за избор на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност разписана в ПМС № 142/2019 г.

На 02.08.2019 г. ИА ОПНОИР стартира процедура за избор на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, чиито представители да участват в състава на ТРГ. Поканата бе публикувана на сайтовете на Министерство на образованието и науката (www.mon.bg), ИА ОПНОИР (<https://opnoir.bg>) и Единния информационен портал на ЕСИФ (www.eufunds.bg). В поканата бяха посочени критериите, на които трябва да отговарят кандидатстващите организации, както и сроковете за кандидатстване и необходимия пакет от документи за кандидатстване.

Поканените групи юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, чиито представители да участват в състава на ТРГ бяха:

- Организации, работещи в сферата на равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности;
- Организации, работещи в сферата на социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи;
- Организации, работещи в сферата на образованието, науката и културата;
- Организации, работещи в сферата на политиките за младежта;
- Екологични организации;
- Организации на местните инициативни групи и местните инициативни рибарски групи за изпълнение на Подхода „Водено от общностите местно развитие“.

По време на процедурата не бяха избрани представители за две от групите, поради което бе проведена втора процедура съгласно изискванията на т. 11 от Приложение № 2 към чл. 9, ал. 4 от ПМС № 142/2019 г. по отношение на групите ЮЛНЦ за ОПД, по които не са получени заявления за участие в избора или всички лица, подали заявление за участие

в избора, не отговарят на изискванията за конкретната група. (за група организации, работещи в сферата на равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности и за група организации на местните инициативни групи и местните инициативни рибарски групи за изпълнение на Подхода „Водено от общностите местно развитие“).

Поканата за втората процедура бе публикувана на 12.09.2019 г. на сайтовете на Министерство на образованието и науката (www.mon.bg), ИА ОПНОИР (<https://opnoir.bg>) и Единния информационен портал на ЕСИФ (www.eufunds.bg). В нея отново бяха посочени критериите, на които трябва да отговарят кандидатстващите организации, както и сроковете за кандидатстване и необходимия пакет от документи за кандидатстване.

При спазване на разпоредбите на ПМС № 142/2019 и след проведена първа процедура за избор на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност, чиито представители да участват в състава на ТРГ, поименния състав на работната група бе определен от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2726 от 22.10.2019 г. След приключване на втората процедура за избор на юридически лица с нестопанска цел за общественополезна дейност и след заявен интерес за участие в ТРГ от страна на Държавната агенция „Безопасност на движението по пътищата“, заповедта бе изменена и допълнена със Заповед № РД 09-666 от 26.03.2020 г.

В състав на ТРГ за изготвяне на Програмата за програмния период 2021-2027 г., са включени представители на различни ведомства и организации:

- Министерство на образованието и науката
- Изпълнителна агенция „Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
- Администрация на Министерския съвет
- Министерство на икономиката
- Министерство на околната среда и водите
- Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството
- Министерство на труда и социалната политика
- Агенция за социално подпомагане
- Министерство на вътрешните работи
- Министерство на външните работи
- Министерство на финансите
- Министерство на младежта и спорта
- Министерство на културата
- Министерство на земеделието, храните и горите
- Държавен фонд „Земеделие“
- Изпълнителна агенция „Одит на средствата от европейския съюз“
- Изпълнителна агенция „Сертификационен одит на средствата от европейските земеделски фондове“
- Държавна агенция за закрила на детето

- Агенция за хората с увреждания
- Държавна агенция „Електронно управление“
- Национален съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси
- Национална агенция за професионално образование и обучение
- Национална агенция за оценяване и акредитация
- Център за оценяване в предучилищното и училищното образование
- Център за информационно осигуряване на образованието
- Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства
- Национален център за повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти
- Национален център за информация и документация
- Център за развитие на човешките ресурси
- Национален статистически институт
- Комисия за защита от дискриминация
- Шестте регионални съвета за развитие на ниво NUTS 2
- Конфедерация на работодателите и индустриалците в България
- Българска търговско-промишлена палата
- Асоциация на индустриалния капитал в България
- Българска стопанска камара
- Съюз за стопанска инициатива
- Конфедерация на независимите синдикати в България
- Конфедерация на труда „Подкрепа“
- Национален съвет за интеграция на хората с увреждания
- Национално сдружение на общините в Република България
- Българска академия на науките
- Съвет на ректорите на висшите училища в Република България
- Селскостопанска академия
- Фонд на фондовете
- Група организации, работещи в сферата на социалното включване и интегрирането на маргинализираните групи
- Група организации, работещи в сферата на екологията
- Група организации, работещи в сферата на образованието, науката и културата
- Група организации, работещи в сферата на политиките за младежта
- Група организации, работещи в сферата на равенството между мъжете и жените, недискриминацията и равните възможности

- Група организации на местните инициативни групи и местните инициативни рибарски групи за изпълнение на подхода „водено от общностите местно развитие“
- Държавна агенция „Безопасност на движението по пътищата“

Съгласно приетите вътрешни правила за дейността на ТРГ за разработване на Програмата за програмен период 2021-2027 г., ТРГ има следните функции:

- отговаря за изготвянето на проекта на програмата за програмен период 2021-2027 г.;
- внася чрез Министъра на образованието и науката приоритетите на съответната програма за разглеждане от Съвета за координация при управлението на средствата от Европейския съюз;
- анализира приоритетите на Република България и секторните стратегии в областта на съответната програма и при необходимост изготвя мотивирано предложение до Съвета за координация при управлението на средствата от Европейския съюз за включване на допълнителни приоритети и мерки в програмата;
- осигурява съответствието на програмата с принципите на партньорство и многостепенно управление, както и с приложимото европейско и национално законодателство;
- следи за изпълнението на тематичните отключващи условия в съответните сектори и предоставя информация за напредъка в изпълнението им на работната група за разработване на Споразумението за партньорство за периода 2021-2027 г.;
- осъществява мониторинг на промените в европейското законодателство, като отразява необходимите промени и актуализира проекта на програма;
- внася чрез министъра на образованието и науката проекта на програма за разглеждане от Съвета за координация при управлението на средствата от Европейския съюз;
- изпълнява и други задачи, възложени ѝ със съответната заповед за създаването ѝ.

При изпълнение на функциите си работната група взаимодейства с тематичните работни групи за разработване на останалите програми и работната група за разработване на Споразумението за партньорство за програмен период 2021-2027 г., като регулярно обменя информация по напредъка в разработването на Споразумението за партньорство и програмите.

ТРГ отчита работата си пред министъра на образованието и науката и пред заместник министър-председателя по чл. 5, ал. 1, т. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

Министъра на образованието и науката е този, който носи отговорност за качествено и своевременно изготвяне на проекта на програмата.

ТРГ осъществява функциите си до официалното одобрение на програмата от Европейската комисия.

Координацията, административната и организационно-техническата работа, свързани с дейността на ТРГ се извършват от Секретариат на тематичната работна група. Функциите на Секретариат се изпълняват от дирекция „Програмиране, наблюдение и оценка“ на ИА ОПНОИР към министъра на образованието и науката.

Съгласно практиката от програмен период 2014-2020 г., след одобрение на Програмата УО ще сформира Комитет за наблюдение на програмата, чиято основна цел е преглед на

всички въпроси, които засягат напредъка в изпълнението на програмата в постигането на нейните цели. Съставът на Комитета за наблюдение включва широко представителство на всички заинтересовани страни, включително представители на министерства и Управляващи органи, регионалните съвети за развитие, Националното сдружение на общините в България, Националния статистически институт, национално представителните организации - на работодателите, на работниците и служителите, на и за хората с увреждания, както и представители на академичната общност и юридически лица с нестопанска цел и ведомства, отговорни за политиките, по които се финансират мерки от програмата. В своята работа Комитетът за наблюдение на Програмата ще се ръководи от вътрешни правила за работа, включващи подробно описание на целите, задачите, състава, функциите, процедурите, мерките за координация и др. в пълно съответствие с разписаното в Общия Регламент за периода 2021 – 2027 г.

УО на програмата ще продължи във всяко свое действие да се води от принципите за партньорство, заложи в ДЕЛЕГИРАН РЕГЛАМЕНТ (ЕС) № 240/2014 НА КОМИСИЯТА от 7 януари 2014 година относно Европейски кодекс на поведение за партньорство в рамките на европейските структурни и инвестиционни фондове, който съгласно Общия Регламент ще продължи да се прилага и занапред.

7. Комуникация и видимост

Позоваване: Член 22, параграф 3, буква й) от POP

Текстово поле [4 500]

В рамката за комуникация и прозрачност по ПО за програмен период 2021-2027 г. са обхванати отговорностите на УО по отношение на разпознаваемостта на ПО, прозрачността и информираността на целевите аудитории относно изпълнението и постигнатите резултати.

Цели

- Популяризиране на ролята на Европейския съюз и информиране за дейностите, изпълнението, резултатите и добрите практики по програмата;
- Информирание на потенциалните бенефициенти за възможностите за финансиране от програмата;
- Информирание и подкрепа на бенефициентите при изпълнение на проекти по програмата.

Целеви аудитории

- Широка общественост – гражданите на национално и регионално ниво
- Бенефициенти на програмата
- Потенциални бенефициенти - допустими бенефициенти, отговарящи на условията за предоставяне на подкрепа по програмата
- Юридически лица с нестопанска цел
- Администрация, ангажирана с управлението на фондовете на ЕС в България
- Медиатори/ разпространители на информация

Комуникационни канали

Комуникационни канали и дейности при изпълнението дейностите за комуникация и прозрачност ще се избират според спецификата на посланието, характеристиките на целевата група или подгрупа.

С цел гарантиране ефективност на комуникацията при планиране и изпълнение на комуникационни кампании и дейности ще се използва интегриран комуникационен

микс, както като дейности и форми, така и като канали. Основните комуникационни канали, които ще бъдат използвани, включват:

- Уеб сайт на програмата;
- Електронни медии;
- Печатни медии;
- Онлайн медии и социални мрежи и платформи за споделяне на файлове;
- Директна комуникация (събития, информационни дни, семинари, обучения и други).

Наблюдение и оценка

Ефективността на дейностите за комуникация и прозрачност по ПО ще бъде оценявана по стандартизирани критерии и индикатори, включващи:

- измерване на постигнати количествени параметри на физическо изпълнение/напредък;
- измерване на ефект/резултат, както и на трайно въздействие посредством социологически проучвания.

8. Използването на единични разходи, еднократни суми, единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Позоваване: Членове 94 и 95 от POP

Таблица 1: Използване на единични разходи, еднократни суми или единни ставки и финансиране, което не е свързано с разходи

Планирано използване на членове 94 и 95	ДА	НЕ
От приемането си програмата ще използва възстановяване на приноса на Съюза на основата на единичните разходи, еднократните суми и единните ставки по приоритета съгласно член 94 от POP (ако отговорът е „да“, попълнете допълнение 1)	☐	☐
От приемането си програмата ще използва възстановяване на приноса на Съюза на основата на финансиране, което не е свързано с разходите, съгласно член 95 от POP (ако отговорът е „да“, попълнете допълнение 2)	☐	☐

* Цялата информация ще бъде предоставена в съответствие с образците, приложени към POP.

Допълнение 1: Принос на Съюза на основата на единични разходи, еднократни суми и единни ставки

Образец за представянето на данните за разглеждане на Комисията

(член 94)

Дата на внасяне на предложението	

Настоящото допълнение не се изисква, когато се използват опростените варианти за разходите на равнище ЕС, установени с делегирания акт, посочен в член 94, параграф 4.

A. Обобщение на основните елементи

Приоритет	Фонд	Специфична цел	Категория региони	Прогнозен дял от общия размер на разпределените финансови средства в рамките на приоритета, за който ще се прилагат опростени варианти за разходите (ОВР) в %	Вид операция/ видове операции		Показател, който води до възстановяване на разходите		Мерна единица на показателя, който води до възстановяване на разходите	Вид на ОВР (стандартна таблица на единичните разходи, еднократните суми или единните ставки)	Размер (в EUR) или процент (в случай на фиксирани ставки) на ОВР
					Код ²⁵	Описание	Код ²⁶	Описание			

²⁵ Това се отнася до кода за измерението на областта на интервенция в таблица 1 от Приложение I към РОР и приложение IV към Регламента за ЕФМДРА

²⁶ Това се отнася до кода на общия показател, ако е приложимо

Б. Подробности за типа операция (попълва се за всеки тип операция)

Управляващият орган получавал ли е подкрепа от външно дружество за определяне на опростените разходи по-долу?

Ако отговорът е „да“, моля, посочете кое външното дружество: Да/Не — Наименование на външното дружество

1. Описание на типа операция, включително графика за изпълнение ²⁷	
2. Конкретни цели	
3. Показател, който води до възстановяване на разходите ²⁸	
4. Мерна единица на показателя	
5. Стандартни таблици на единичните разходи,	

²⁷ Предвидена начална дата на подбора на операциите и предвидена крайна дата на тяхното приключване (позоваване на член 63, параграф 5)

²⁸ За операции, включващи няколко опростени варианти на разходите, обхващащи различни категории разходи, различни проекти или последователни фази на операция, полетата 3-11 трябва да бъдат попълнение за всеки показател, който води до възстановяване

еднократни суми или единните ставки	
6. Сума по мерна единица или процент (за единни ставки) от ОВР	
7. Категории разходи, обхванати от единичните разходи, еднократните суми или единните ставки	
8. Тези категории разходи покриват ли всички допустими разходи за операцията? ДА/НЕ	
9. Метод(и) за корекция ²⁹	
10. Проверка на метода за достигане до мерната единица – опишете какви документи/система ще бъдат използвани, за да се провери, че реализираните единици са достигнати	

²⁹ Ако е приложимо, посочете честотата и графика на корекцията и ясно позоваване на конкретен показател (включително връзка към уебсайта, на който е публикуван този показател, ако е приложимо).

<p>– опишете какво и от кого ще бъде проверено по време на проверките на управлението</p> <p>– опишете какви мерки ще бъдат предприети за събиране и съхраняване на съответните данни/документи</p>	
<p>11. Възможни погрешни стимули³⁰, смекчаващи мерки и очаквано ниво на риска (високо/средно/ниско)</p>	
<p>12. Обща сума (на национално равнище и на равнище ЕС), която се очаква да бъде възстановена от Комисията на тази основа</p>	

В: Изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократни суми или единни ставки

1. Източник на данните, използвани за изчисляване на стандартната таблица за единичните разходи, еднократните суми или единните ставки (кой е генерирал, събрал и записал данните; къде се съхраняват данните; крайни срокове; валидиране и др.):

2. Моля, уточнете защо предложеният метод и изчисление въз основа на член 94, параграф 2 са подходящи за вида операция:

³⁰ Има ли някакви потенциални отрицателни последици за качеството на подпомаганите операции и ако това е така, какви мерки (напр. осигуряване на качеството) ще бъдат предприети за компенсиране на този риск?

[Empty box]

3. Моля, посочете как са били направени изчисленията, включително и допускането по отношение на качеството или количествата. Когато е приложимо, следва да се използват статистически данни и референтни стойности, ако такива бъдат поискани, във формат, позволяващ употребата им от Комисията.

[Empty box]

4. Моля, обяснете как сте гарантирали, че само допустими разходи са включени в изчислението на стандартната таблица за единичните разходи, еднократните суми или единните ставки.

[Empty box]

5. Оценка на одитния(те) орган(и) на методиката на изчисление и на размера, както и на механизмите, осигуряващи проверката, качеството, събирането и съхранението на данни.

[Empty box]

Допълнение 2: Финансиране, което не е свързано с разходи – Н/П

Принос на Съюза на основата на финансиране, което не е свързано с разходите

Образец за представяне на данните за разглеждане от Комисията

(Член 95)

Дата на внасяне на предложението	

Настоящото допълнение не се изисква, когато се използват суми за финансиране на равнище ЕС, което не е свързано с разходи, установени с делегирания акт, посочен в член 95, параграф 4.

Списък на планираните операции от стратегическо значение и график — (член 22,
параграф 3)

Текстово поле [2 000]

По Специфична цел по чл. 4(1)(е):

В Приоритет 1 операциите от стратегическо значение са насочени към намаляване дела на преждевременно напусналите училище и нарастване на дела на лицата на възраст 20-24 г. със средно образование. Ще се изпълняват на територията на цялата страна като дългосрочни операции, с голям ефект и въздействие върху образователната система.

1. Разширяване обхвата на предучилищното и начално образование, чрез подкрепа за механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст- планирано стартиране през 2022 г.

2. Обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие в предучилищното и училищното образование –планирано стартиране през 2022 г.

По Специфична цел по чл. 4 (1) (д):

В Приоритет 2 операциите от стратегическо значение ще бъдат реализирани като дългосрочни операции със системен ефект на територията на цялата страна.

1. Ефективно прилагане на компетентностния модел, чрез въвеждане на училищни методически планове за действие за развитие на ключови компетентности – планирано стартиране през 2023 г.

2. Дигитална трансформация на училищното образование, в т.ч. професионалното образование и обучение – планирано стартиране през 2022 г.

В Приоритет 3 операциите от стратегическо значение ще имат значим ефект върху системата на ПОО и на висшето образование за засилване на връзката с пазара на труда. Ще бъдат реализирани като дългосрочни операции със системен ефект на територията на цялата страна.

По Специфична цел по чл.4 (1) (д):

1. Адаптиране на ПОО спрямо динамиката на пазара на труда – планирано стартиране през 2022 г.

2. Подкрепа за развитие на умения за професиите на настоящето и бъдещето – планирано стартиране през 2023 г.

3. Въвеждане на форми на дуално образование в приложими специалности във висшето образование - планирано стартиране през 2024 г.

4. Професионално ориентиране на студентите чрез практики и развитие на предприемачески умения – планирано стартиране през 2024 г.